

**Program hospodárskeho rozvoja
a sociálneho rozvoja obce Kluknava
na roky 2023-2030**

2023

Názov dokumentu: Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Kluknava na roky 2023-2030

Územné vymedzenie: Obec Kluknava

Spracovateľ: Mgr. Pavol Stano

Dátum schválenia obecným zastupiteľstvom:

Verzia: 1.0

Dokument bol spracovaný v rámci realizácie projektu Podpora regionálneho rozvoja v najmenej rozvinutom okrese Gelnica (kód projektu v ITMS2014+: NFP314011APG4).

Tento projekt je podporený z Európskeho sociálneho fondu.

Európska únia
Európsky sociálny fond

Obsah

1. Úvod	3
2. Analytická časť.....	4
2.1. Analýza vnútorného prostredia.....	4
2.2. Vonkajšie prostredie a spoločenské trendy	24
2.3. SWOT analýza	25
3. Strategicko-programová časť	28
3.1. Vízia obce Kluknava do r. 2030.....	28
3.2. Ciele a priority rozvoja.....	28
3.3. Merateľné indikátory dosahovania cieľov	32
4. Realizačno-finančná časť	33
4.1. Zásobník projektov	33
4.2. Akčný plán	33
4.3. Monitorovanie a vyhodnocovanie PHRSR	33
4.4. Spôsob aktualizácie PHRSR.....	34
Použité informačné zdroje	35

1. Úvod

Obec je v zmysle zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja subjektom, ktorý je povinný participovať na rozvoji sociálnych, hospodárskych, kultúrnych a environmentálnych procesov a vzťahov, ktoré v nej prebiehajú a ktoré prispievajú k zvyšovaniu jej konkurencieschopnosti, trvalému hospodárskemu rozvoju, sociálnemu rozvoju a územnému rozvoju i k vyrovnávaniu hospodárskych rozdielov a sociálnych rozdielov medzi regiónmi.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja (ďalej aj ako „PHRSR“) obce je strednodobým rozvojovým dokumentom v zmysle zákona č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja a je vypracovaný v súlade s cieľmi a prioritami ustanovenými v Národnej stratégii regionálneho rozvoja, pričom zohľadňuje ciele a priority ustanovené v programe rozvoja Košického samosprávneho kraja a je vypracovaný podľa záväznej časti územnoplánovacej dokumentácie Kluknavy.

Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Kluknava na roky 2023 – 2030 je pre obec spolu s územným plánom základným rozvojovým dokumentom, ktorý reflektuje súčasnú hospodársko-sociálnu a environmentálnu situáciu v obci, doterajšie trendy vývoja miestnej spoločnosti, očakávaný (prognózovaný) vývoj ako aj názory obyvateľov a volených a výkonných reprezentantov obce Kluknava.

PHRSR obce Kluknava má byť živý dokument, ktorý reflektuje postupný vývoj v obci a na základe poznatkov z praxe a aktuálnych výziev či potrieb je vhodné ho priebežne vyhodnocovať a v prípade potreby aj aktualizovať.

Cieľom PHRSR nie je byť všeobjímajúcim dokumentom s vyčerpávajúcou analýzou všetkých parametrov stavu obce a návrhom všetkých možných investičných aktivít v obci vrátane bežnej údržby a starostlivosti o verejné priestranstvá. Zámerom PHRSR je na základe vybraných analytických dát poukázať na najvýznamnejšie výzvy, potreby a príležitosti rozvoja obce a stanoviť hlavné priority a ciele systémového rozvoja obce v strednodobom horizonte. Z dôvodu limitovaných finančných, ale i personálnych kapacít samosprávy nie je efektívne ani realistické stanovenie priveľkého počtu priorít a cieľov, ale potrebné je zamerať sa na najvýznamnejšie potreby a príležitosti obce na základe inteligentnej (smart) špecializácie obce.

PHRSR obce Kluknava na r. 2023-2030 sa skladá z troch hlavných častí:

- analytická časť.
- strategicko-programová časť.
- realizačno-finančná časť.

2. ANALYTICKÁ ČASŤ

Analytická časť PHRSR obce Kluknava 2023 – 2030 obsahuje analýzu vnútorného a vonkajšieho prostredia rozčlenenú do jednotlivých oblastí, analýzu silných a slabých stránok, príležitostí a ohrození pre rast a rozvoj daného územia ako aj identifikáciu hlavných vonkajších faktorov rozvoja územia a analýzu vplyvu vonkajšieho prostredia na vývoj situácie v území.

2.1. Analýza vnútorného prostredia

2.1.1. História obce

Prvá písomná zmienka o obci je z roku 1304, kedy sa spomína ako „CLICHNO“. V roku 1316 sa už spomína ako CLUCHNOW-CLYCHNOW, v roku 1336 ako KLUKNOW, v roku 1786 ako KLUKNAWA a v roku 1920 ako KLUKNAVA. Slovenské meno má podľa kľuky Hornádu, ktorá je zavinená Dolinským potokom, ktorý obcou preteká.

Obec vznikla po roku 1300 v chotári Richnavy. Spomína sa v roku 1304. Patrila Richnavskému hradnému panstvu, v roku 1693 ju dostali Csákyovci a stala sa sídlom jednej vetvy rodiny. V obci boli bane na železo, ortuť a meď. V 17. storočí tu pracoval hámor. V rokoch 1844 – 1853 vznikol v chotári Kluknavy mediarensky podnik – Štefanská huta. Huta položila základy osídlenia dnešnej osady svojou robotníckou kolóniou. Po roku 1881 bola obec administratívne začlenená pod Spišskú župu; pred rokom 1960 pod okres Gelnica, kraj Košice; po roku 1960 pod okres Spišská Nová Ves, kraj Východoslovenský. Obec v súčasnosti administratívne patrí do Košického kraja, okresu Gelnica.

Vznik osídlenia a sídelnej štruktúry v území podmienil krajinný reliéf, klimatické a pôdne pomery, banská činnosť a hutné ťažiarstvo. Vývoj sídelnej štruktúry bol formovaný predovšetkým banskou činnosťou. Urbanistickú štruktúru tvorí typická potočná ulicová zástavba.

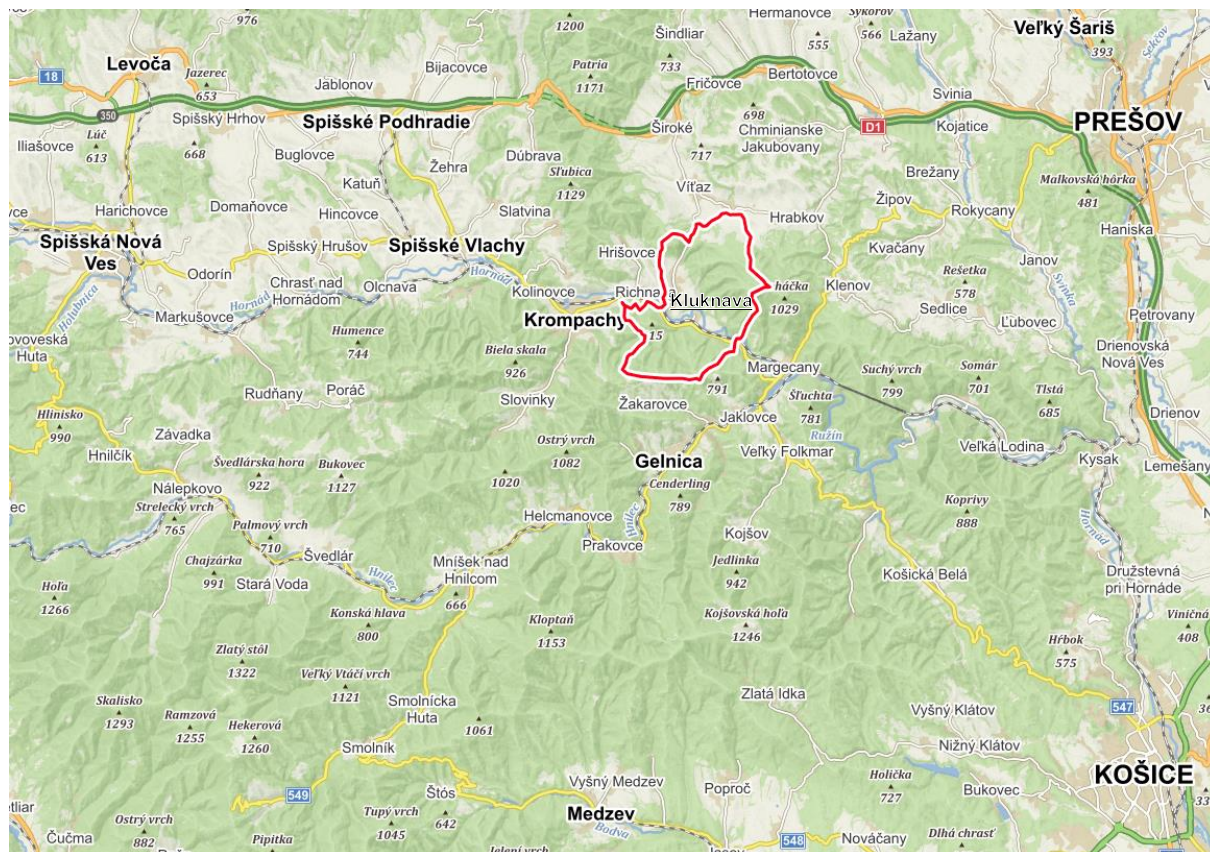
2.1.2. Geografická poloha

Záujmové územie predstavuje katastrálne územie obce Kluknava. Rozloha katastra je 3 356 ha. Najvyššiu nadmorskú výšku dosahuje opisované územie vo svojej najvýchodnejšej časti na vrcholovej plošine s nadmorskou výškou 980 m n. m. Najnižšia nadmorská výška (333 m n. m.) je na úrovni toku Hornádu v mieste, kde rieka opúšťa kataster obce. Relatívny výškový rozdiel je 647 m.

Súčasťou katastra obce je miestna časť Štefanská Huta, administratívne patriaca pod Kluknavu. Strednou časťou katastra, dolinou Hornádu mimo intravilánu obce, vedú dôležité celorepublikové i regionálne komunikačné trasy - železničná trať č. 180 /C-E 40/ z Čiernej nad Tisou do Žiliny a štátna cesta II. triedy č. 547 z Košíc. Z tejto cesty odbočuje cesta tretej triedy vedúca stredom intravilánu Kluknavy s pokračovaním cez obce Víťaz a Široké a s pripojením na cestu I. triedy č. 18 zo Žiliny do Prešova.

Z hľadiska územnosprávneho členenia patrí obec na úrovni NUTS IV do okresu Gelnica a na úrovni NUTS III do Košického samosprávneho kraja. Na západe susedí s mestom Krompachy, obcami Richnava, Hrišovce, na severe až severovýchode s obcami Víťaz, Ovčie, Hrabkov (kde tvorí hranica obce aj severnú hranicu okresu a kraja), východe s obcou a z juhu so Žakarovcami a čiastočne s Jaklovcami.

Obrázok 1: Poloha obce

Zdroj: Mapy.cz

2.1.3. Prírodná a environmentálna charakteristika

Geologické a geomorfologické podmienky

Severná časť katastra je súčasťou Podhŕňno-magurskej oblasti, časti Širocká brázda v rámci celku Šarišská vrchovina. Západná časť riešeného územia patrí do Fatransko-tatranskej oblasti a ostatná do oblasti Slovenské Rudohorie. Branisko s podcelkom Sľubica a Hornádska kotlina s časťou Kluknavská kotlina v rámci podcelku Hornádske Podolie tvoria západnú časť katastra. V rámci Slovenského Rudohoria do východnej časti riešeného územia zasahuje geomorfologický celok Čierna hora s podcelkom Roháčka a južnej časti katastra celok Volovské vrchy s podcelkom Hnilecké vrchy.

Severnú časť riešeného územia predstavuje Širocká brázda. Nízke chrbty s miernymi svahmi rozčlenené úvalinami, ryhami a výmoľmi pokrývajú hlinité až hlinito-kamenité delúvia. Severná hranica katastra vedie po Krivom potoku s dobre vyvinutou riečnou nivou. Je tvorená štrkami a piesčitými štrkami.

Južná časť katastra patrí ku Hnileckým vrchom. Má prevažne hornatinový charakter reliéfu, v oblasti Záhorského potoka až vrchovinový. Prevažujúcimi formami georeliéfu sú tu doliny tvaru V, krátke svahové doliny, široké chrbty, erózne svahy. Svahové doliny sú prevažne bez vodných tokov s málo vyvinutou riečnou nivou. Vrchy Roháčka a Sľubica od seba oddeľuje dolina Dolinského potoka.

Do západnej a centrálnej časti katastra, ktoré zaberá Kluknavská kotlina, zasahuje depresná morfoštruktúra s reliéfom kotlinových pahorkatín. Dominantnými formami reliéfu sú riečne nivy a terasy Hornádu a Dolinského potoka tvorené pieskami a hlinami na štrkovom podloží, ploché chrbty, doliny s nivou, úvalinové doliny, erózne ryhy a výmole. Juhovýchodne od Štefanskej huty je slatinisko vyvinuté na nive.

Z geologického hľadiska je riešené územie tvorené troma paleoalpínskymi príkrovými jednotkami, veporikom, gemerikom a silicikom. Do rôznej miery ich prekrývajú paleogénne a kvartérne sedimenty. Veporikum buduje predovšetkým na riešenom území vrcholové oblasti Roháčky a severne orientované svahy Čiernej hory. Je zastúpené troma súvrstiami rôznej hrúbky, spoločne tvorenými kremencami, kemitými pieskovecami, zlepenkami, metamorfovanými pieskovecami a bridlicami. Gemerikum buduje na riešenom území podcelok Hnilecké vrchy. Jednotku silicikum v riešenom území buduje malá časť Hnileckých vrchov prostredníctvom stratenského príkrovu. Tvoria ho pestré bridlice s polohami pieskovcov a tiež vápence a slienité bridlice. Pokrov terás doliny Hornádu a Dolinského potoka tvoria fluviálne sedimenty, a to piesky, hlíny a piesčité štrky. Viditeľné kužeľové formy na väčšine ústí menších prítokov Hornádu až po riečnu nivu Hornádu vytvorili prolúviálne sedimenty a tiež tvoria dno riečnej nivy Hornádu v jej vrchnej časti. Kužele sú tvorené zahľinenými štrkami, dnová výplň prevažne štrkami, piesčitými štrkami a z časti i zahľinenými pieskami.

Z minulosti je Kluknava známa ako stará banícka obec. Kluknava bola známa ťažbou železných a medených rúd v doline Banské. Ťažba rúd bola postupne ukončená do konca dvadsiatych rokov 20. storočia. V súčasnosti sa na riešenom území nenachádzajú výhradné ložiská, ložiská nevyhradených nerastov, nie sú určené chránené ložiskové územia a dobývacie priestory. Na území obce Kluknava nie je evidované žiadne staré banské dielo.

Väčšina riešeného územia patrí do rajónu stabilných území a pokrýva zasahujúce Hnilecké vrchy, takmer celý intravilán obce, prevažnú časť Roháčky. rámci rajónu potenciálnych nestabilných území sa na území katastra vyskytujú tri ostrovčekovité plochy. Prvá sa nachádza v oblasti severne od sútoku potokov Predná dolina a Prostredná dolina. Ďalší ostrovček potenciálne nestabilného územia sa tiahne od miestnej lokality Vavrovec po lokalitu Dráhy. Treťou plochou je oblúkovitý pas v lokalite Lazčiek, zabierajúci severný okraj Roháčky a zasahujúci masív Šarišskej vrchoviny do katastra obce. Tento oblúk obklopuje zosuvné územie. Lokality rajónu nestabilného územia obklopujú zosuvné územia v štyroch častiach katastra. Nachádzajú sa medzi Petrovou horou a riekou Hornád; vo východnej časti miestnej lokality Kruh; na rozhraní celkov Branisko a Kluknavská kotlina, západne od Dolinského potoka a na hranici katastra obce s obcou Hrabkov v severovýchodnej časti masívu Roháčky.

Klimatické podmienky

Podľa klimatického členenia SR (Atlas krajiny SR, 2002), patrí územie obce Kluknava do miernej teplej až chladnej oblasti. Podstatná časť územia patrí do mierne chladného okrsku (C1) s teplotou v júli 12°C až 16°C. Severovýchodná časť územia spadá do mierne teplej oblasti s okrskom (M2) mierne teplého, mierne vlhkého so studenou zimou, dolinový/kotlinový s teplotou v januári menej ako 5°C a v júli viac ako 16°C.

Priemerná ročná teplota vzduchu sa na základe dlhodobých pozorovaní (1961 - 1990) pohybuje od záporných hodnôt až po +9°C, priemerné ročné úhrny zrážok na základe dlhodobých pozorovaní (1961 - 1990) sa v závislosti od nadmorskej výšky pohybujú v intervale od 600 mm do 800 mm. Tieto priemerné namerané dáta z 2. polovice 20. storočia sa však budú v súčasnosti a blízkej budúcnosti mierne líšiť a výraznejšie medziročne kolísať z dôvodu dopadov zmeny klímy.

Zmena klímy

Dopady zmeny klímy sa v Kluknave budú prejavovať ako vlny horúčav, dlhodobé obdobia sucha, veterné smršte a privalové zrážky (dažďové alebo snehové). Prejavy zmeny klímy majú negatívne dôsledky v nasledovných kľúčových oblastiach: zdravie obyvateľstva, kvalita obytného/pracovného

prostredia a stav technickej infraštruktúry. Viaceré potrebné adaptačné opatrenia v krajine (extraviláne) si bude vyžadovať súčinnosť subjektov hospodáriacich na poľnohospodárskych a lesných pozemkoch (napr. družstva, urbariátu a pod.).

Hydrologické pomery

Z hľadiska režimu odtoku (Atlas krajiny, 2002) väčšina územia patrí do stredohorskej oblasti so snehovo-dažďovým typom režimu odtoku (max. prietok v apríli, min. prietok v januári až februári a septembri až októbri). Územie zasahujúceho masívu Šarišskej vrchoviny do katastra obce a tiež západná časť katastra (Kluknavská kotlina) prislúchajú k vrchovinnno-nízinnej oblasti s dažďovo-snehovým typom režimu odtoku (max. prietok v marci, min. prietok v septembri).

Hlavný tokom územia je rieka Hornád, ktorá tečie západovýchodným smerom v celkovej dĺžke 6 km v rámci územia obce. Priberá tri prítoky z pravej strany, z ktorých najväčší je Záhorský potok a päť prítokov z ľavej strany (Zlatník, Dolinský potok, tri prítoky z horského masívu Roháčky). Najvýznamnejším prítokom je Dolinský potok prameniacy na východne orientovaných svahoch masívu Sľubice. Preteká stredom intravilánu Kluknavy.

Na riešenom území sa z vodohospodársky chránených území (Vodný plán Slovenska, 2009) nachádza z chránených oblastí pre odber pitnej vody ochranné pásmo vodárenského zdroja v lokalite sv. Anna.

Pôdne pomery

Pôdy riešeného územia sa vyznačujú pestrosťou, ktorá sa odzrkadľuje v zastúpení viacerých typov a druhov pôd. Pôdy na svahoch sú plytšie a ľahšie ako v depresných polohách a údoliach, kde sú splavované jemné čiastočky. Na území obce sú najviac zastúpené nasledujúce pôdne typy: kambizeme (rôzne podtypy), podzoly, pseudogleje a výrazne kontaminované pôdy (kambizeme kontaminované najmä banskými exhalátmi, napr. magnezitové exhaláty).

Podľa zrnitostných tried prevažujú pôdy hlinité a piesčito-hlinité druhy so strednou priepustnosťou. Ide zväčša o pôdy veľmi silno kyslé až silno kyslé.

Ochrana pôdných zdrojov je vyjadrená zaradením pôdy do príslušného stupňa bonitovanej pôdnoekologickej jednotky (BPEJ), ktorá predstavuje klasifikačný a identifikačný údaj vyjadrujúci kvalitu a hodnotu produkčno-ekologického potenciálu poľnohospodárskej pôdy. Z hľadiska BPEJ sú zastúpené pôdy 5 - 9 skupiny BPEJ, pôdy osobitne chránené, tzn. BPEJ 1 - 4, sa na riešenom území nenachádzajú. Väčšinu územia katastra pokrýva nepoľnohospodárska pôda. Pôdy s vysokým obsahom humusu sa vyskytujú len v oblastiach mŕtveho ramena rieky Hornád a v okolí sútok Čiernohorského potoka a potokov z Býkovskej doliny do rieky Hornád.

Fauna a flóra

Z hľadiska potenciálnej prirodzenej vegetácie (Maglocký, Š., in Atlas krajiny SR, 2002) boli v riešenom území vyčlenené nasledujúce jednotky potenciálnej prirodzenej vegetácie:

- bukové a jedľovo-bukové lesy – južná časť riešeného územia, v oblasti Vysokého vrchu, Uhlísk a Petrovej hory,
- bukové lesy v horských polohách – juhozápadnej časti riešeného územia, v oblasti Predných Uhlísk,
- karpatské dubovo-hrabové lesy – centrálna časť riešeného územia mimo nivy Hornádu, Zlatníka a Dolinského potoka a severná lesnatá časť riešeného územia v oblasti Čiernej hory,

- podhorské bukové lesy – svahové a vrcholové polohy Roháčky v severovýchodnej časti riešeného územia,
- jelšové lesy na nivách podhorských a horských tokov – nivné polohy rieky Hornád a Dolinského potoka,
- javorovo-lipové lesy v nižších polohách – ostrovčekovité plochy v severnej časti riešeného územia, na rozhraní Šarišskej vrchoviny a Roháčky.

Ochrana prírody

V riešenom území nie sú vyhlásené žiadne veľkoplošné a maloplošné chránené územie národnej siete, ani chránené stromy v zmysle zákona NR SR č. 543/2002 Z. z., ale do východnej časti riešeného územia zasahuje jedno územie európskej siete NATURA 2 000 - chránené vtáčie územie (SKCHVU 036) Volovské vrchy. NATURA 2000 je medzinárodnou sústavou chránených území členských štátov EÚ, ktorá si kladie za cieľ zachovať prírodné dedičstvo významné pre celú Európu, zabezpečiť jeho ochranu a podporiť tie aktivity v chránených územiach, ktoré sú v súlade so záujmami ochrany prírody. V rámci nej územie katastra obce leží v Chránenom vtáčom území SKCHVU036 Volovské vrchy. Cieľom je zabezpečenie priaznivého stavu biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov bociana čierneho, ďatľa bielochrbtého, ďatľa čierneho, ďatľa prostredného, ďatľa trojprstého, hrdličky poľnej, jariabka hôrneho, krutihlava hnedého, kuvika kapcavého, kuvika vrabčieho, muchárika bieločrkého, muchárika červenohrdlého, muchára sivého, orla krikľavého, orla skalného, penice jarabej, prepelice poľnej, rybárika riečného, sovy dlhochvostej, strakoša červenochrbtého, tetraťa hlucháňa, tetraťa hoľniaka, včelára lesného, výra skalného a žlny sivej a zabezpečenia podmienok ich prežitia a rozmnožovania. Jedná sa o výmerou najväčšie navrhované chránené vtáčie územie Slovenska, ktoré je tvorené biotopmi ihličnatých, listnatých a zmiešaných lesov.

Vo východnej časti obce sa nachádza aj chránené územie európskeho významu Prostredná dolina (SKUEV0926) s rozlohou 102 ha. Do územia obce zasahuje aj ďalšie územie európskeho významu Stredný rok Hornádu (SKUEV0928), ktoré zahŕňa tok rieky Hornád od Spišskej Novej Vsi až po Margecany (po cestný most ponad VN Ružín na ceste II/546) s celkovou rozlohou takmer 296 ha.

V zmysle Regionálneho územného systému ekologickej stability okresu Gelnica z r. 2019 sa na území Kluknava nachádza biokoridor nadregionálneho významu NRBk3 Čierna hora – Branisko a biocentrum regionálneho významu RBc1 Roháčka.

Využitie krajiny

Katastrálne územie obce možno rozdeliť do dvoch veľkých celkov, ktoré oddeluje rieka Hornád. V severnej časti katastrálneho územia sa rozprestiera pestrá oráčino-lúčno-lesná krajina, ktorá leží na geomorfologických celkoch Branisko a Čierna hora. Hranicu medzi Braniskom a Čiernou horou tvorí Dolinský potok. Ich hrebeňové časti pokrývajú kompaktné lesné celky. Ich okrajové časti, pri Hornádskej kotline a Šarišskej vrchovine, ale najmä územie samotnej kotliny, pokrývajú orné pôdy a pasienky, s bohatým zastúpením mimolesnej líniovej a skupinovej zelene. V južnej časti katastrálneho územia obce, južne od rieky Hornád, sa vyskytuje pomerne homogénny komplex lesov.

Súčasná krajinná štruktúra riešeného územia je charakteristická veľkým podielom lesných plôch, čo výrazne posilňuje ekologickú stabilitu územia, ale tiež plochami intenzívne poľnohospodársky využívaných pôd. Produkčnú funkciu lesov využívajú miestne subjekty oblasti lesníctva, ktoré hospodária a ťažia na týchto lesných pozemkoch. Celková výmera územia predstavuje 3 395 ha, z toho

2 227 ha tvoria lesy, 526 ha trvalé trávne porasty a takmer 300 ha orná pôda. Ostatné typy krajinnej pokrývky sú nevýrazne zastúpené.

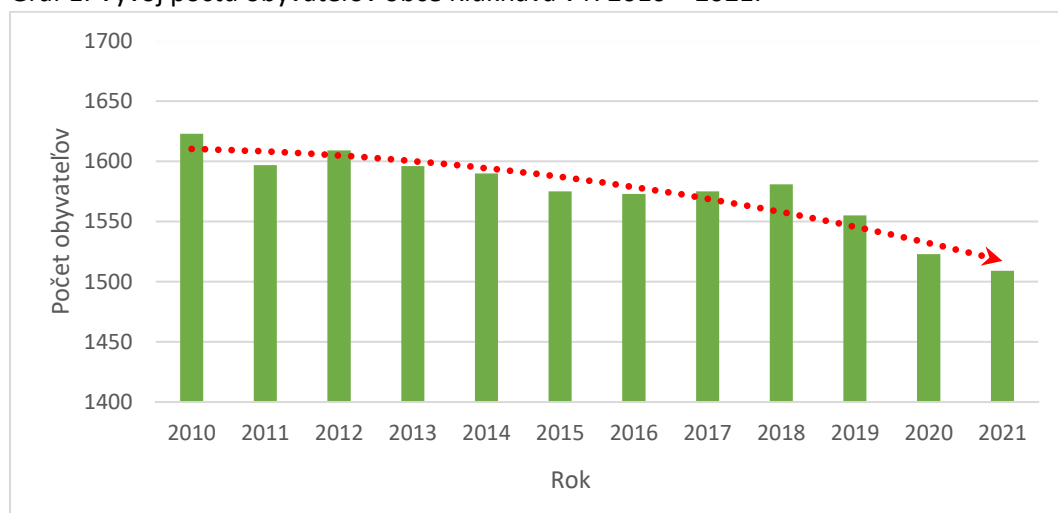
2.1.4. Demografická charakteristika obce

Kluknava ako jedna z obcí urbanizačného pásu Hornádskeho údolia má z hľadiska sociálnej, pracovnej, dopravnej dostupnosti väzby na najbližšie mestské sídlo Krompachy a Spišskú Novú Ves. Podstatnú úlohu tu zohráva i mesto Košice. Obec Kluknava vzhľadom na svoju polohu, veľkosť a vybavenosť má dominantnejšie postavenie v rámci okolitých obcí. S obcou Richnava je stavebne zrastená.

Najstaršia zástavba je koncentrovaná najmä v údolí Dolinského potoka, ľavostranného prítoku rieky Hornád. Postupne potočná ulicová zástavba prerástla i do údolia Hornádu, na svahy Dolinského potoka i bočných údolí.

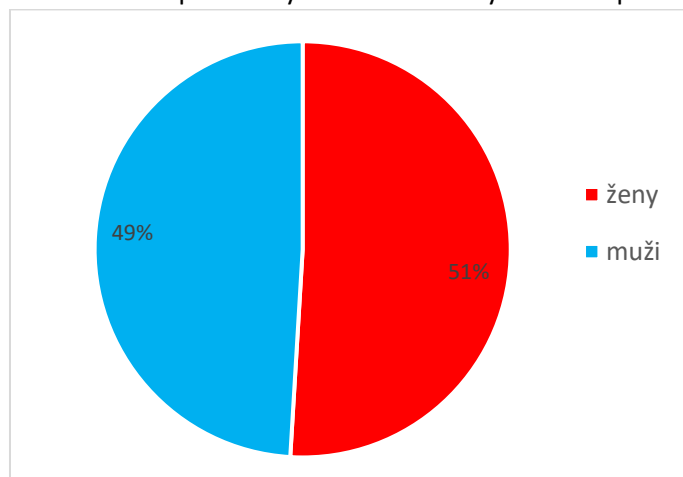
Počet obyvateľov v minulosti postupne rástol a dosiahol vrchol v r. 1970, kedy v obci žilo 2 223 obyvateľov. Od vtedy sa počet obyvateľov dlhodobo zmenšuje, v r. 1980 – 2 069 obyvateľov, r. 1991 – 1 776 obyvateľov, r. 2001 – 1 679 obyvateľov. V obci Kluknava malo v r. 2021 prihlásený trvalý pobyt 1 509 ľudí, z toho 51 % tvorili ženy a 49 % muži.

Graf 1: Vývoj počtu obyvateľov obce Kluknava v r. 2010 – 2021.

Zdroj dát: Štatistický úrad SR, r. 2023

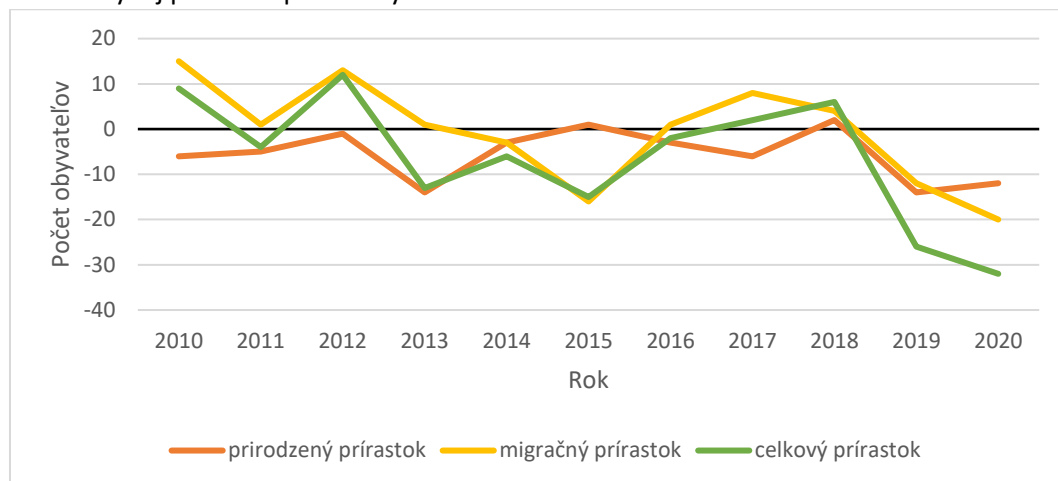
Graf 2: Podiel počtu obyvateľov Kluknavy v r. 2020 podľa pohlavia

Zdroj dát: Štatistický úrad SR, r. 2023

Ako je vidno na Grafe 3, na celkový prírastok obyvateľov obce Kluknava mal v jednotlivých rokoch mierne vyšší vplyv prirodzený prírastok (úbytok), avšak predstavuje faktor postupného kontinuálneho úbytku počtu obyvateľov obce. Na celkový úbytok počtu obyvateľov má vplyv aj migračný úbytok, ktorý síce v sledovanom období vykazuje značnú variabilitu, avšak zjavným trendom je väčší počet vystáňovaných ako prisťahovaných.

Graf 3: Vývoj prírastku počtu obyvateľov obci Kluknava v r. 2010 – 2020

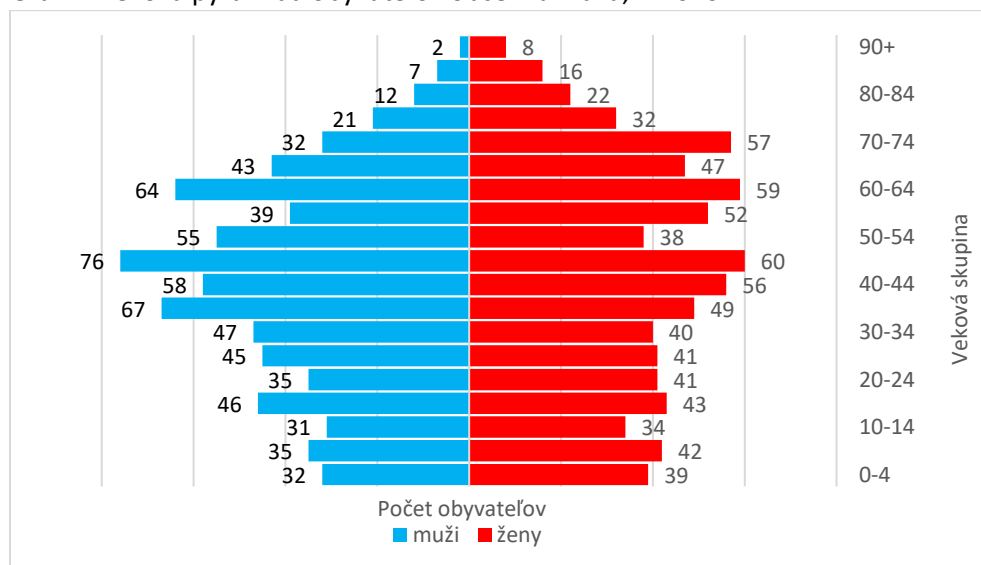

Zdroj dát: Štatistický úrad SR, r. 2023

Z pohľadu potreby zabezpečenia sociálnych služieb je okrem trendu vývoja počtu obyvateľov dôležité rozdelenie počtu obyvateľov na jednotlivé vekové skupiny. Medzi najohrozenejšie skupiny obyvateľov, ktoré bývajú odkázané na sociálne služby, patria najmä seniori, neúplné rodiny, nezaopatrené deti a zdravotne znevýhodnení obyvatelia.

Seniori (65+) v súčasnosti tvoria takmer 20 % obyvateľov (viď Graf 5), čo je mierne nad priemer celého Slovenska (17 %). Ich podiel na obyvateľoch obce však výrazne stúpa (v r. 2010 cca 15,4 %), pričom sa predpokladá ďalší výrazný nárast podielu tejto vekovej skupiny (viď Graf 9). Za posledných 10 rokov je relatívne vyrovnaná skupina predproduktívneho obyvateľstva (0-14 r.), pri ktorej je pokles za 10 rokov len cca 0,1 percentuálneho bodu. Na rozdiel od poproduktívnej populácie sa však očakáva postupný pokles podielu mladých na celkovom počte obyvateľov.

Graf 4: Veková pyramída obyvateľov obce Kluknava, r. 2020

Zdroj dát: Štatistický úrad SR, r. 2023

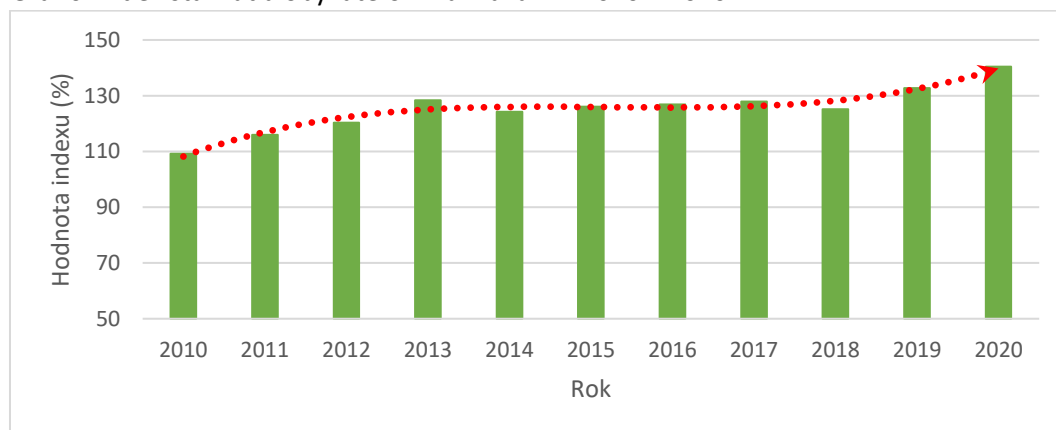
Graf 5: Podiel vekových skupín na celkovom počte obyvateľov obce Kluknava za r. 2010 a 2020

Zdroj dát: Štatistický úrad SR, r. 2023

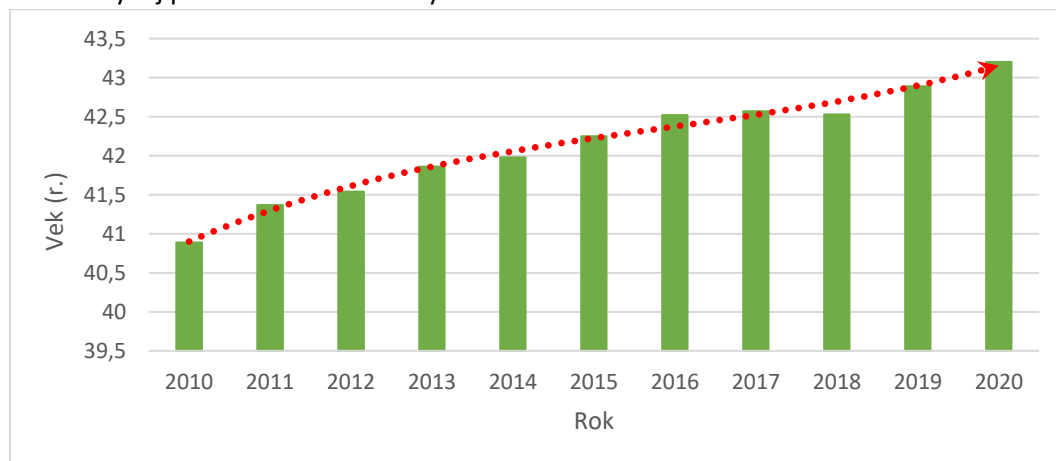
Na trend postupného starnutia obyvateľstva Kluknavy poukazuje aj index starnutia obyvateľov (Graf 6), ktorý vyjadruje počet obyvateľov vo veku 65+ rokov pripadajúcich na 100 osôb vo veku 0-14 rokov. Na pomery Slovenska je populácia značne starnúca s hodnotou indexu starnutia na úrovni až 140,4 % (priemer za SR v r. 2020 bol 107 %). Postupné starnutie obyvateľstva sa prejavuje aj v postupnom náraste priemerného veku obyvateľov obce, ktorý kontinuálne rástol a za desať rokov stúpol až o 2,3 roka, na 43,2 rokov v r. 2020 (Graf 7).

Graf 6: Index starnutia obyvateľov Kluknava v r. 2010 – 2020

Zdroj dát: Štatistický úrad SR, r. 2023

Graf 7: Vývoj priemerného veku obyvateľov obce Kluknava v r. 2010 – 2020

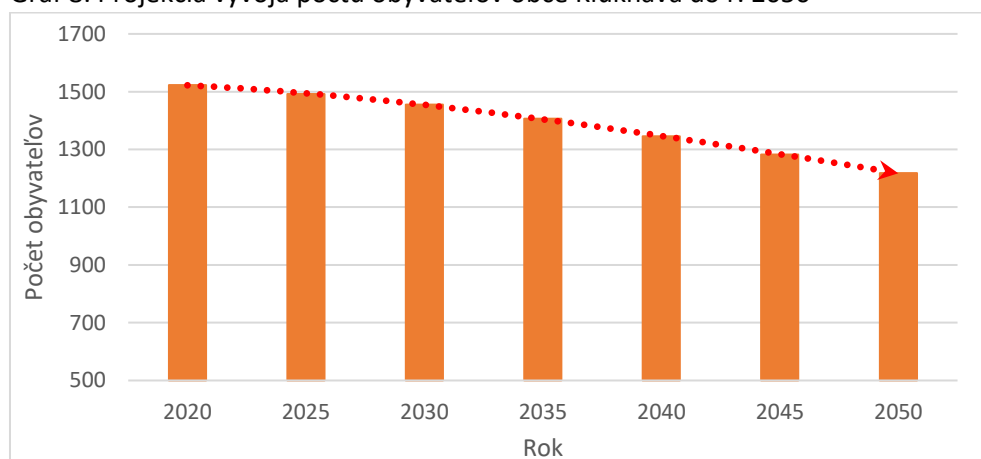

Zdroj dát: Štatistický úrad SR, r. 2023

Pre strednodobé a dlhodobé plánovanie rozvoja obce a potreby sociálnych služieb pre obyvateľov obce je nevyhnutné poznať pravdepodobný vývoj počtu a zloženia obyvateľstva v nasledujúcich rokoch. Pre lepšie porozumenie aktuálne prebiehajúcich demografických trendov, bola spracovaná projekcia vývoja počtu obyvateľov a ich vekového rozloženia výhľadovo pre roky 2030 a 2050. Pri spracovaní projekcie sa vychádzalo z aktuálnych celospoločenských trendov na Slovensku so zanedbaním migrácie obyvateľstva (z/do obce). Keďže aj tieto celospoločenské trendy sa v priebehu času menia, nemožno spracovanú projekciu interpretovať ako predpokladaný vývoj obyvateľstva na vybrané obdobie vo všeobecnosti, ale len v intenciách súčasne platných demografických trendov. Teda, aký by bol vývoj obyvateľstva pri zachovaní súčasných demografických trendov.

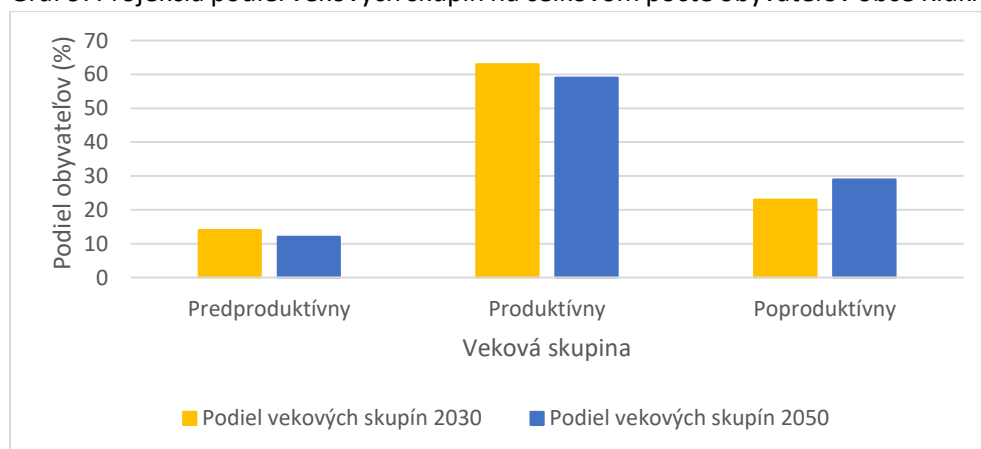
Pri súčasných demografických trendoch prirodzeného prírastku (resp. skôr úbytku) obyvateľov je možné predpokladať postupné znižovanie počtu obyvateľov obce na úroveň takmer 1 455 obyvateľov v r. 2030 a až na 1 218 obyvateľov v r. 2050. Zároveň sa predpokladá znižovanie počtu predproduktívneho a produktívneho obyvateľstva, a zároveň výrazný nárast podielu obyvateľov v dôchodkovom veku (v r. 2030 na 23 % a v r. 2050 až na 29 %). To sa odrazí vo zvýšení potreby obyvateľov na zabezpečenie zdravotnej a sociálnej starostlivosti pre narastajúcu skupinu seniorov. To si bude vyžadovať zvýšené financie aj z pozície obce na zabezpečenie potrebných služieb a kvalitných životných podmienok pre svojich obyvateľov.

Graf 8: Projekcia vývoja počtu obyvateľov obce Kluknava do r. 2050

Zdroj: vlastné spracovanie na základe dát ŠÚ SR, r. 2023

Graf 9: Projekcia podiel vekových skupín na celkovom počte obyvateľov obce Kluknava v r. 2030 a 2050

Zdroj: vlastné spracovanie na základe dát ŠÚ SR, r. 2023

Pri analýze obyvateľstva obce treba pozornosť venovať aj vybraným skupinám, ktoré môžu patriť medzi najohrozenejšie, či už z ohľadu zdravotného stavu, sociálneho postavenia, či izolácie ako aj chudoby a ekonomickej deprivácie.

V r. 2021 žilo v obci 169 obyvateľov s ťažkým zdravotným postihnutím (z toho 97 žien a 72 mužov), čo predstavuje takmer 11 % populácie obce. Z toho 51 % boli ľudia vo veku 65+. V Kluknave taktiež žilo 28 rodín s malými deťmi, ktoré nezískali nárok na materskú. Dostávajú podporu od štátu vo forme rodičovského príspevku, ktorý je však výrazne nižší a nedokáže adekvátne nahradiť chýbajúci príjem domácnosti zo zamestnania. Okrem ľudí odkázaných na pomoc sociálnych služieb na základe ich veku (a zdravotného stavu), či životnej etapy (napr. mladé rodiny), môžu byť osoby odkázané na sociálnu pomoc aj na základe ekonomických faktorov. Obec Kluknava sa nachádza v okrese Gelnica patriaci k najmenej rozvinutým okresom Slovenska s mierou evidovanej nezamestnanosti 11,19 % (k 12/2021). Obec Kluknava však vykazuje pomerne nízku mieru nezamestnanosti, len na úrovni 2,97 % ku koncu roka 2021 (priemer Slovenska v tom období bol 6,76 %). Nízka miera nezamestnanosti je spôsobená viacerými faktormi. Medzi najvýznamnejšie patria dopravná dostupnosť obce na regionálne centrá zamestnanosti (Krompachy, Spišská Nová Ves Košice, Prešov,), nízky počet neprispôsobivých obyvateľov či obyvateľov bez kvalifikácie. Na základe tohto ukazovateľa možno predpokladať, že počet osôb odkázaných na sociálnu pomoc komunity z dôvodu ekonomickej deprivácie nebude vysoký a pôjde skôr o ojedinelé prípady.

Tabuľka 1: Štruktúra nezamestnaných obyvateľov obce k 12/2021

Ženy	Muži	ZTP	Mladiství	Absolventi	Dĺžka evidencie nezamestnanosti			Slobodní	Ženatí/ Vydaní	Rozvedení/ ovdovení
					0-6 mesiacov	6-12 mesiacov	12 a viac mesiacov			
11	19	1	0	1	13	3	14	16	9	5

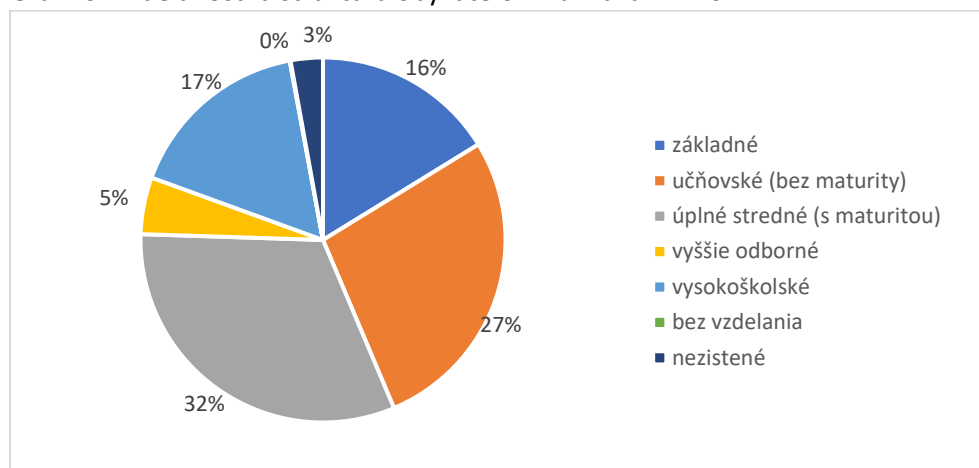
Zdroj dát: ÚPSVaR SR, r. 2022

Obyvateľstvo Kluknavy je z **národnostného hľadiska** veľmi homogénne. Približne 97,5 % obyvateľov sa v r. 2021 prihlásilo k slovenskej národnosti, 0,33 % k českej národnosti a 2 % iných národností. Podľa sčítania obyvateľstva v r. 2021 sa k rómskej národnosti neprihlásil nikto z obyvateľov obce a obec nie je ani evidovaná v Atlase rómskych komunít (2019). Obec však bezprostredne susedí s obcou Richnava, ktorej podiel rómskych obyvateľov je podľa Atlasu rómskych komunít až 80-90 % (podľa sčítania obyvateľstva je ich podiel cca 50 %) a veľká časť z nich žije v nevyhovujúcich podmienkach v osade na okraji obce na hranici s obcou Richnava.

Mierne heterogénnejšia je štruktúra obyvateľstva z pohľadu **náboženského vyznania**. V r. 2021 sa najviac (84 %) obyvateľov prihlásilo k rímskokatolíckej cirkvi. V obci sa nachádza rímskokatolícky kostol sv. Kataríny Alexandrijskej, ktorý svedčí o prevládajúcom vierovyznaní obyvateľstva. Následne sa 1,2 % prihlásilo ku gréckokatolíckej cirkvi, 0,5 % k pravoslávnej cirkvi, 0,4 % k evanjelickej cirkvi augsburského vyznania, 3,5 % k iným cirkvám a 9,7 % obyvateľstva uviedlo, že sú bez náboženského vyznania.

Podľa stupňa dosiahnutia **vzdelanostnej úrovne** obyvateľov (vo veku viac ako 15 rokov) v obci Kluknava (Graf 10), prevládalo v roku 2021 obyvateľstvo s úplným stredným vzdelaním s maturitou (32 %) a taktiež bol zaznamenaný vysoký podiel učňovského vzdelania bez maturity (27 %). Vysoký podiel dosahuje taktiež skupina vysokoškolsky vzdelaných (17 %) a s len základným vzdelaním (16 %). Bez školského vzdelania bol v roku 2021 len 1 obyvateľ obce.

Graf 10: Vzdelanostná štruktúra obyvateľov Kluknava v r. 2021

Zdroj: SODB 2021, ŠÚ SR, r. 2023

2.1.5. Dopravná infraštruktúra

Cestná doprava

Riešené územie je dopravne napojené na celoštátnu cestnú sieť cestami:

- cesta II/547 spája obec s Krompachmi,
- cesta II/546 spája obec s okresným mestom Gelnica,
- cesta II/536 spája obec so Spišskou Novou Vsou.

Zastavaným územím obce prechádza cesta III/018186 Kluknava – Široké, ktorá odbočuje z cesty II/547 a v obci Široké sa napája na cestu I/18, resp. prostredníctvom tejto cesty na diaľnicu D1 v úseku Poprad – Prešov. Na začiatku obce odbočuje z cesty III/018186 cesta III/018187 do Richnavy a do Hrišoviec.

V centrálnej časti obce sa nachádza šesť zastávok verejnej autobusovej dopravy, ďalšia je v časti Banská, ďalšia na rázcestí nad Štefanskou Hutou a jedna priamo v Štefanskej Hute. Hoci je počet zastávok v obci relatívne početný, nie všetky autobusy zastavujú na všetkých zastávkach. Obyvatelia obce sa napr. v dotazníkovom prieskume sťažovali, že niektoré autobusy v smere z Prešova nestoja na väčšine zastávok, napr. ani v centre obce (pri obecnom úrade, dennom stacionári, kostole).

Tabuľka 2: Dostupnosť k vybraným mestám prostredníctvom cestnej siete (osobným autom)

Cieľová obec	Najkratšia vzdialenosť	Čas
Margecany	10 km	12 min.
Gelnica	17,5 km	19 min.
Krompachy	6 km	7 min.
Košice	47 km	50 min.
Prešov	32,5 km	33 min.
Spišská Nová Ves	33,5 km	34 min.
Poprad	62,0 km	47 min.
Bratislava	390 km	4 hod 15 min.

Zdroj: Google Maps, r. 2023

Statická doprava

Väčšina obyvateľov obce má parkovanie riešené priamo vo vnútri pozemku rodinného domu, prípadne na kraji cestnej komunikácie pred súkromným pozemkom.

Obec má vybudované parkoviská pre verejnosť za obecným úradom pri kaštieli, pod obecným úradom, pri kostole, pri dennom stacionári a lekární, pri futbalovom ihrisku, pri materskej škole a lekárskejších ambulanciách, pri novom cintoríne a relatívne veľká odstavná plocha je aj v centre Štefanskej Huty.

Železničná doprava

Po južnom okraji zastavaného územia obce a pozdĺž miestnej časti Štefanská Huta prechádza dvojkoľajná elektrifikovaná železničná trať magistralného železničného ťahu z Čiernej nad Tisou do Žiliny. Táto trať celoštátneho a medzinárodného významu je súčasťou európskeho dopravného koridoru č. V a je zaradená do medzinárodných dohôd AGTC a AGC ako súčasť trasy E-40 Cheb – Praha – Žilina – Košice – Čierna nad Tisou – Lvov.

Železničná zastávka Kluknava sa nachádza medzi časťami Štefanská Huta a Banská, avšak najbližšia a najlepšie dostupná z centrálnej časti obce je železničná zastávka Richnava.

Pešia doprava

Obec má len čiastočne vybudované komunikácie pre peších. Chodníky sú vybudované v centre obce v okolí lekárne a denného stacionára, v okolí kostola a dlhší úsek od tohto centra popri hlavnej ceste smerom na obec Víťaz. Tento chodník je v dĺžke 700 metrov a smeruje k Domu služobníctva s novou expozíciou Múzea obuvi. Absentuje sieť chodníkov, ktoré by pokrývali celý intravilán obce. Za najproblematickejšie úseky je považovaný úsek na štátnej ceste, kde sa chodci sa pohybujú po krajnici cesty, čo je z dlhodobého hľadiska neprijateľné.

2.1.6. Základná technická infraštruktúra

Zásobovanie pitnou vodou

Obec Kluknava má vybudovaný verejný vodovod len v časti zastavaného územia (vybudované v rámci dvoch etáp výstavby). V súčasnosti sú obyvatelia Kluknavy napojení na verejný vodovod v miestnych častiach Vierbiny, Olšiny, Záhumnie, pozdĺž cesty III/018186 na vodovod je napojený aj denný stacionár, materská škola a aj NKP Dom služobníctva. Zásobovanie pitnou vodou je riešené hlavne formou individuálnych studní. Je potrebné dobudovanie verejného vodovodu do zvyšných častí obce. Pre zásobovanie obyvateľov pitnou vodou sa budú využívať pramene v lokalite sv. Anna, ktoré sú však pre celú obec nepostačujúce a preto sa ráta s využitím prírodu z vodojemu v Krompachoch alebo posilnením zdrojov a rozšírením o nové zdroje pitnej vody v lokalite sv. Anna. Poľnohospodárske družstvo využíva vlastný vodný zdroj s akumuláciou vody.

Kanalizácia a ČOV

Obec nemá vybudovanú obecnú kanalizáciu. Splaškové vody z obytnej zástavby a z objektov občianskej vybavenosti sa akumulujú v žumpách alebo septikoch, na ktoré je napojená väčšina objektov. Poľnohospodárske družstvo má vlastnú žumpu v areáli hospodárskeho dvora. V minulosti bol pripravený projekt realizácie spoločnej kanalizačnej siete pre obce Kluknava, Richnava a Hrišovce ako splaškovej kanalizácie s vyústením do mestskej ČOV v Krompachoch, ktorý sa však pre nezhody medzi vedením obcí Richnava a Kluknava a nevysporiadané pozemky dosiaľ nerealizoval. Pokiaľ sa tieto

problémy nepodariť odstrániť, je potrebné hľadať iné technické riešenie, napr. formou vybudovania samostatnej ČOV na území obce Kluknava v súlade s platným územným plánom. Štefanskú Hutu je vhodné odkanalizovať do samostatnej ČOV (zvážiť v tejto lokalite aj koreňovú ČOV).

Zásobovanie plynom

Obec Kluknava je plne plynofikovaná. Je napojená VTL prípojkou na jestvujúci VTL plynovod DN 300, PN 4,0 MPa Košice – Vysoké Tatry cez RS 1 200 m³/hod VTL/STL. Uvedený stav vyhovuje aj do budúcnosti.

Podľa sčítania obyvateľov z roku 2021 má plynovú prípojku 524 domov, čo predstavuje 80 % všetkých domov v obci. Najmä z ekonomických dôvodov a z dôvodu vysokej potreby tepla nezateplených budov je veľká časť nehnuteľností vykurovaná tuhým palivom, čo v kombinácii s častými hmlami v jesennom a zimnom období znižuje kvalitu životného prostredia.

Zásobovanie elektrickou energiou

Dodávka elektrickej energie pre obec je zabezpečovaná vzdušnými 22 kV prípojkami z existujúceho 22 kV vzdušného vedenia č. 204 a 217 Krompachy – Prakovce. VN linka 204 je napájaná z rozvodne ES Krompachy, s prepojením na rozvodne 110/22 kV Prešov a Prakovce. Na linky č. 204 a 217 je pripojených 7 ks transformovní, ktoré zásobujú obec elektrickou energiou.

Obecný rozhlas, internet

V obci je vybudovaný obecný rozhlas, ktorý slúži pre informovanie obyvateľov.

Pripojenie na internet v obci Kluknava je možné prostredníctvom telekomunikačných operátorov pevných a mobilných sietí poskytujúcich svoje služby na území obce a celej SR.

Verejné osvetlenie

Verejné osvetlenie je modernizované a tvorené LED svietidlami výložníkového typu v dobrom technickoprevádzkovom stave, s dostatočným osvitom. Svietidlá sú osadené na spoločných stĺpoch NN rozvodov. Ovládanie osvetlenia je centrálnym časovým spínačom.

Kamerový systém obce

V obci bolo postupne z rôznych dotačných zdrojov nainštalovaných spolu 36 kamier s cieľom prevencie kriminality v obci. Kamerový systém je prepojený na stály monitoring do Krompách. Kamerový záznam je uchovávaný po dobu 10 dní. Zaujímavosťou obce je možnosť nonstop sledovať priamy prenos z bocianieho hniezda v centre Kluknavy.

2.1.7. Občianska vybavenosť v obci

Pre rozvoj obce a komunitného života v nej je potrebná aj kvalitná občianska vybavenosť, pre napĺňanie potrieb občanov obce.

Administratívne služby sú v obci zabezpečené obecným úradom a pobočkou Slovenskej pošty, ktoré sa nachádzajú v centre obce.

V obci sa nachádza **lekárň a obvodné zdravotné stredisko**, v ktorej sa nachádza ambulancia všeobecného lekára pre dospelých, ako aj zubná ambulancia. Do spádovej oblasti zdravotného strediska patria aj obce Hrišovce a Richnava. V dostupnej vzdialenosti (30km) je Nemocnica

s poliklinikou Krompachy, Nemocnica s poliklinikou Spišská Nová Ves a Všeobecná nemocnica Pro Vitae v Gelnici. Najbližšia stanica rýchlej zdravotnej pomoci sídli v Margecanoch a v Krompachoch. V minulosti sa v obci nachádzala aj ambulancia pre deti a dorast (len s limitovanou prevádzkou), tá však bola už viacerými rokmi zrušená a v Kluknave sa aktuálne nenachádza ambulancia pre deti a dorast. V obci pôsobí taktiež Slovenský zväz zdravotne postihnutých základná organizácia Kluknava.

Deti majú možnosť navštevovať obecnú **materskú školu** s celodennou prevádzkou. Budova materskej školy bola nedávno rozšírená nadstavbou o novú triedu. V súčasnosti má materská škola spolu tri triedy s celkovou kapacitou 50 detí. Táto rozšírená kapacita je v súčasnosti na hrane potrieb obyvateľov obce. Pokiaľ bude rozšírená povinná školská dochádzka do materskej školy aj na deti od 4 rokov, tak bude potrebné zvážiť ďalšie rozšírenie kapacity materskej školy, napr. v priestoroch základnej školy. Z dlhodobého pohľadu na demografické trendy sa však očakáva postupný pokles počtu detí navštevujúcich materskú ako aj základnú školu.

V obci sa nachádza **základná škola** s 1. až 9. ročníkom. V školskom roku 2021/2022 navštevovalo školu spolu 467 žiakov v 25 triedach a 2 špeciálnych triedach. Škola organizuje rôzne kultúrne a športové mimoškolské podujatia. Zvýšenú pozornosť škola prostredníctvom školskej špeciálnej pedagogičky a sociálneho pedagóga, ako aj samotných pedagógov venuje integrovaným žiakom a žiakom zo sociálne znevýhodneného prostredia. Škola je vybavená telocvičňou a multifunkčným ihriskom. Na škole pôsobí aj školský klub detí, v ktorom výchovnú činnosť zabezpečuje jedna vychovávateľka.

Čo sa týka **športovej** vybavenosti obce, nachádza sa tu (okrem školskej telocvične a multifunkčného ihriska) aj futbalové ihrisko, spevnená asfaltová plocha slúžiaca ako klzisko alebo športové ihrisko, basketbalové ihrisko a priestory s vonkajšími fitness zariadeniami. Posilňovňa v obecných priestoroch v Štefanskej Hute je v nevyhovujúcom stave a v súčasnosti je preto uzavretá.

Snahou obce ako aj miestnych občianskych združení je rozvíjať **spoločenský a kultúrny život** v obci. V obci sa nachádza kultúrny dom, ktorý je využívaný na príležitostné kultúrno-spoločenské podujatia v obci. V Kluknave aktívne pôsobí združenie v oblasti kultúry – OZ Folklórny súbor Kluknavčanka, ktorého cieľom je zachovávať kultúrne tradície a zvyky.

V rámci celoslovenského združenia Mladí vedci Slovenska v základnej škole pôsobí toto občianske združenie s cieľom podporiť nadané deti a mládež vo veku do 20 rokov v oblasti vedy a techniky. V oblasti rozvoja športu a telesnej výchovy pôsobí občianske združenie Telovýchovná jednota FC Kluknava. Okrem futbalového oddielu funguje v obci aj Klub slovenských turistov Kluknava. Medzi najmladšie mládežnícke organizácie patrí nový skautský oddiel založený v roku 2021.

Medzi najvýznamnejšie **kultúrno-spoločenské podujatia** pravidelne organizované v obci patria:

- Kluknavské folklórne slávnosti (cca 1 100 návštevníkov),
- Výstup na Roháčku,
- Kluknavská fašiangová zabíjačka,
- Futbalový turnaj o pohár starostu obce Kluknavu.

V centre obce je situovaný **kostol** sv. Kataríny Alexandrijskej a na okraji obce sa nachádza Kostolík sv. Anny.

Maloobchod a služby sú v obci pomerne dostatočne zastúpené, hoci v čase môžu byť značne variabilné. V obci sa aktuálne nachádzajú tri predajne potravín (vrátane rozličného tovaru každodennej potreby), jedna mäsiareň, viacero gastronomických prevádzok (2x pohostinstvo/hostinec, 2x reštaurácia), predajne s včelárskymi potrebami a produktami, tri autoservisy či kaderníctvo.

V obci funguje **dobrovoľný hasičský zbor**, ktorý má k dispozícii požiarnu zbrojnicu.

Bývanie

Funkčná zložka bývania je základným činiteľom rozvoja obce a jej rozsah je podmienený demografickým potenciálom a územno-technickými podmienkami.

Kluknava je sídlom vidieckeho charakteru s prevládajúcou obytnou funkciou. Urbanistická štruktúra obce je pôvodne tvorená hromadnou zástavbou okolo miestneho potoka a cestnej komunikácie, okolo ktorej sa rozrastá súčasná zástavba. Súčasťou obce je i miestna časť Štefanská Huta.

Bytový fond sa sústreďuje prevažne v tradičných rodinných domoch, ale sú zastúpené aj bytové domy (4). Podľa sčítania obyvateľov, bytov a domov v roku 2021 tvorilo v obci Kluknava domový fond 647 domov (z toho 587 tvorili rodinné domy a 4 bytové domy). Obec vlastní a prenajíma celkom 12 bytov v bytovom dome na vyšnom konci obce. Problémom obce je vysoký podiel opustených a neudržiavaných rodinných domov, vysoká rozdrobenosť vlastníctva pozemkov (napr. lokalita Šejby) vyžadujúca realizáciu pozemkových úprav a nedostatok vhodných pozemkov s vybudovanými inžinierskymi sieťami na individuálnu bytovú výstavbu.

2.1.8. Hospodárske subjekty v obci

Najväčším zamestnávateľom v obci základná škola, ktorá v školskom roku 2021/2022 zamestnávala celkovo 65 osôb. Ďalšími významnými zamestnávateľmi sú Poľnohospodárske družstvo v Kluknave, Obec Kluknava a Urbárska spoločnosť, pozemkové spoločenstvo Kluknava.

Tabuľka 3: Prehľad zamestnávateľov a firiem v obci Kluknava

Názov subjektu	Primárna činnosť	Počet zamestnancov v r. 2022
Základná škola, Kluknava 43	základná škola	65
Poľnohospodárske družstvo v Kluknave	poľnohospodárske družstvo, chov dobytka	25-49
Obec Kluknava	samospráva	20-24
Urbárska spoločnosť, pozemkové spoločenstvo Kluknava	služby v lesníctve	10-19
KINREJAM s.r.o.	technické kontroly	5-9
BENEMED, s.r.o.	zdravotnícke služby	3-4
Lekárň Kluknava, s.r.o.	lekárň	3-4
Wares s.r.o. (praktický lekár pre dospelých)	zdravotnícke služby	3-4
LRV Trading, s.r.o.	maloobchod	3-4
MBS plus s.r.o.	maloobchod	2
EUROCLUB s.r.o. (Hotel Biela Dáma a Čierny Rytier)	ubytovacie a gastronomické služby	2
AUTOSERVIS RKO s.r.o.	autoservis	1
BB THERM s. r. o.	vodoinštalatérsvo a kúrenárstvo	1
EURO - ENERGIA 2008, s.r.o.	výroba elektriny	1
INSTAL KURILLA s.r.o.	zemné práce	1

Janop s. r. o.	stolárske práce	1
JPSHOP s.r.o.	stavebná činnosť	1
KOMOSTAV SK s.r.o.	administratívne činnosti, stavebná činnosť	1
MASKOL s.r.o.	stavebná činnosť	1
STEFMART, s.r.o. (Reštaurácia poľovník)	gastronomické služby	1
Stenfor s. r. o.	služby v lesníctve	1
Kalos-fam, spol. s r. o.	stavebná činnosť, výroba komínov	0
MJM bau s. r. o.	stavebná činnosť	0
SMARTINFO s.r.o.	webové služby	0
BAUMA + s.r.o.	stavebná činnosť	*
Beautiful Future s.r.o.	maloobchod	*
FL TRADE Plus, s.r.o.	stavebná činnosť, maloobchod	*
Harry s.r.o.	čistenie budov	*
J & P Montage s.r.o.	stavebná činnosť	*
KÁBEL - KLUKNAVA s.r.o.	vysielanie televízie	*
MARABY s.r.o.	stavebná činnosť	*
MATYAS export - import, s.r.o.	maloobchod	*
Miša s.r.o.	služby v lesníctve	*
RedBlack Slovakia spol. s r. o.	Výroba produktov z dreva	*
RIWAS spol. s r. o.	administratívna činnosť, poskytovanie úverov	*
Daniel Lovás (Hostinec u Mili)	gastronomické služby	*
Slovenská pošta Kluknava	poštové služby	*
VČELÁRSTVO - MAJERNÍK	maloobchod	*
MILK AGRO, s.r.o.	maloobchod	*
CBA SK, a.s.	maloobchod	*

Poznámky: subjekty vyznačené tučným písmom majú sídlo v obci Kluknava

* = nezistený počet zamestnancov na území obce Kluknava z verejných zdrojov dát

Zdroj: Obchodný register Slovenskej republiky, r. 2023 (<https://www.orsr.sk/>), FinStat, r. 2023 (<https://finstat.sk/>), Záverečná správa o výchovno-vzdelávacej činnosti za školský rok 2021/2022 Základnej školy, Kluknava 43

2.1.9. Cestovný ruch

V zmysle Stratégie udržateľného rozvoja cestovného ruchu v Košickom samosprávnom kraji do roku 2027 patrí územie obce Kluknava do Zóny C s označením „Od Ružína po Galmus“. Zóna C je stredne so stredne vysokým potenciálom CR a potrebou výrazne podporiť z hľadiska atraktivity aj infraštruktúry, s cieľom pre posun do vyššej kategórie v strednodobom horizonte. Ružín patrí k najviac panoramatickým vodným plochám na Slovensku a je už teraz obľúbeným rekreačným miestom pre vodné športy. Kvalita a rozsah služieb v okolí je však stále predmetom rozvoja. Spojením tejto vodnej plochy a okolitej prírody vyznačujúcej sa krásnymi lesmi a kopcami vzniká destinácia s vysokým potenciálom návštevnosti. Prirodzenými centrami tejto tóny sú Gelnica, Margecany a Krompachy. Ponuka sa zameriava na vodnú plochu a s ňou spojené aktivity, na pešiu turistiku a cykloturistiku v okolitých kopcoch Volovských vrchov, pričom novú príležitosť pre túto destináciu predstavujú predovšetkým kúpele Thurzov.

Nosnými formami cestovného ruchu by mali byť pobyt v lesoch/horách, pešia turistika, cykloturistika, poznávanie pamiatok a návšteva múzeí a prírodných expozícií.

Lokálna analýza katastrálneho územia obce Kluknava z pohľadu vyššie uvedených dvoch skupín predpokladov rozvoja cestovného ruchu vedie k týmto konštatovaniam:

- prírodný potenciál CR predstavujú hlavne lesné porasty predovšetkým v masíve Roháčky (1 028 m n. m. – viac než samotný vrchol je vyhliadkovo vďačná časť hrebeňa zvaný Rozsypaná skala v jeho bezprostrednej blízkosti s kruhovým výhľadom) s trasovaním turisticky značeného chodníka a rieka Hornád využívaná vodácku turistiku. Na využití prírodného potenciálu je založené menšie „Oddychové centrum na Pánovej lúke“ (miesto na posedenie s dvoma prístreškami, ohniská na opekačku, varenie gulášov, studnička na vodu, miesto pre deti - hojdačky) – nachádzajúce sa v bezprostrednej blízkosti účelovej komunikácie medzi obcou Kluknava a kostolíkom sv. Anny (obcou Ovčie), nové Oddychové centrum pri haci, náučný chodník osobností a histórie Kluknavy;
- potenciálny ale slabo využívaný kultúrno – historický potenciál a technické pamiatky – uviesť možno napr. bývalý mlyn, budovu rekonštruovaného barokového kaštieľa v obci, zrúcaniny prvej hutnej továrne (železiarskej huty) v Európe na elektrolytickú výrobu medi i zrúcaninu kaštieľa v miestnej časti Štefanská Huta, krytý drevený most cez rieku Hornád (jediný svojho druhu na Slovensku) medzi obcou Kluknava a jej miestnou časťou Štefanská Huta, kostolík sv. Anny s pútnickým miestom, ale aj čiastočne obnovenú NKP Dom služobníctva s expozíciou Múzea obuvi.

Handicap pre využitie profilujúcich predpokladov rozvoja CR v katastrálnom území obce Kluknava, ktorými sú kultúrno – historické i technické pamiatky , predstavujú nasledovné negatíva:

- stavebno – technický stav zrúcanín hutnej továrne i administratívnej budovy v miestnej časti Štefanská Huta,
- neprístupnosť objektov mlyna, zrúcanín hutnej továrne a administratívnej budovy v miestnej časti Štefanská Huta pre návštevníkov,
- nedostatok smerovníkov, nedostatok informačných panelov v blízkosti a vnútri týchto objektov,
- chýbajúce informačné prospekty o týchto pamiatkach.

Jediným ubytovacím zariadením v obci pre návštevníkov je penzión Kaštieľ Biela Dáma a Čierny Rytier nachádzajúci sa v objekte zrekonštruovaného historického kaštieľa s kapacitou 16 lôžok a 7 prísteliek. v štandardných izbách, priestranných izbách De Luxe a jednom apartmáne so salónikom nachádzajúcom sa vo veži objektu. Nadštandardné ubytovanie dopĺňa malé fitness, wellness, vírivka a odpočívareň. V objekte sa rovnako nachádza reštaurácia, Ružový salónik, Modrý salónik a Zlatý salónik s celkovou kapacitou 130 miest. Prevádzkovanie tejto nehnuteľnosti však bolo negatívne ovplyvnené pandémiou COVID-19.

Katastrálnym územím obce je, približne v západo – východnom smere, trasovaný modrý turistický chodník začínajúci na železničnej zastávke Richnava, prechádzajúci obcou Kluknava a následne cez vrchol Roháčka (1 028,5 m n. m.) a Bujanovské vrchy s ukončením trasy v obci Košická Belá.

V zrekonštruovaných priestoroch veže kaštieľa v Kluknave bola pre návštevníkov vytvorená informačná kancelária s ponukou zaujímavých služieb a informácií, ktorá je v súčasnosti nepravidelne prevádzkovaná a obec na jej fungovanie nemá priamy dosah. Ako efektívne sa javí zriadiť v budúcnosti informačnú kanceláriu s predajom suvenírov, napr. v priestoroch NKP Dom služobníctva.

V strednodobom i dlhodobom výhľade sa katastrálne územie obce Kluknava (za predpokladu eliminácie uvedených negatív) javí ako vhodné pre rozvoj krátkodobej – poldennej a víkendovej rekreácie, pričom dominantnými aktivitami by mohli byť poznávací cestovný ruch, pešia turistika i cykloturistika, pobyt v prírode, kongresová turistika a wellness turistika.

Kaštieľ - architektonická a urbanistická pamiatka. Prvá písomná zmienka o kaštieli je z roku 1682. Na výstavbu kaštieľa bol použitý materiál zo zničeného Richnavského hradu, ktorého stavba sa datuje niekedy koncom 13. storočia. Pôvodne renesančná stavba bola Csákyovcami v rokoch 1715-1720 barokovo upravená. V súčasnosti zrekonštruovaný kaštieľ slúži ako penzión s reštauráciou a wellness centrom. V zrekonštruovaných priestoroch veže kaštieľa bola v roku 2011 otvorená informačná kancelária. Niektoré príslušné hospodárske budovy neprešli rekonštrukciou, čo negatívne ovplyvňuje možnosti využitia exteriérových priestorov. Prevádzka v kaštieli je toho času nepravidelná, čo negatívne ovplyvňuje rozvoj CR v obci.

Kaplnka sv. Jána Nepomuckého - architektonická, výtvarná a urbanistická pamiatka. Je to baroková stavba z druhej polovice 18. storočia, ktorú dal postaviť gróf Imrich Csáky a nachádza sa vedľa kostola. Stavba je takmer štvorcového pôdorysu s oblou oltárnou konchou. Oltár so sochou sv. Jána Nepomuckého je vzácna drevorezba, ktorá bola v roku 2000 renovovaná

Huta medená - technická, architektonická a urbanistická pamiatka. miestnej časti Štefanská Huta bol v roku 1787 postavený hámor - hutnícke zariadenie, v ktorom sa spracovávala ruda. Do tridsiatych rokov 19. storočia tu boli šachtové pece, neskôr menšia železiareň – hutný kombinát postavený v rokoch 1845 - 1848. Bola to prvá továreň v Európe, kde sa elektrolýzou vyrábala meď (1889), neskôr striebro a ortuť. Z hutného objektu sa zachovalo už iba torzo obvodných múrov.

Drevený krytý most - technická, architektonická a urbanistická pamiatka. Kluknavu s miestnou časťou Štefanská Huta spája cestný most cez rieku Hornád drevený krytý most, ktorý bol postavený v roku 1832 zo smrekovca a v rokoch 1981-1984 bol zrekonštruovaný. Je jediný svojho druhu, ktorý sa zachoval dodnes a svedčí o zručnosti niekdajších spišských tesárov. Most vyniká svojím ojedinelým technickým riešením. V roku 2003 a 2004 bol most opravený a ošetrovaný. V ďalších rokoch bola vymenená drevená strešná krytina (šindel). Niektoré časti mostovky je potrebné vymeniť a zvažuje sa aj jeho funkčné a estetické nasvietenie.

Mlyn vodný - technická a urbanistická pamiatka. V obci Kluknava pri odbočke na Richnavu sa nachádza vodný mlyn, ktorý bol postavený v roku 1910 a využívali ho na mletie múky. Energiu vody využíva Francisciho turbína. Nakoľko je stavba v súkromnom vlastníctve, nie je prístupná pre širokú verejnosť.

Kostolík sv. Anny – známe pútnické miesto za neďalekým lesom na okraji obce Kluknava na hranici Spiša a Šariša. Kostol bol postavený približne v roku 1623. Štefan Csáky ako nadobúdateľ Spišského hradu aj ako hlavný župan a matka Anna, rodená Vesselenyi, ho na dlhú dobu vzali do správy. Jezuiti zo Spišskej kapituly zaviedli k nemu pravidelné púte a ovplyvnili jeho výzdobu. V roku 1720 bol kostol stavebné rozšírený príspevom kardinála Imricha Csákyho. V tomto období boli zhotovené aj oltáre - hlavný a dva bočné, kazateľnica a to v barokovom štýle. Hlavný oltár ma uprostred osadený obraz sv. Anny s Pannou Máriou, ktorý tvorí centrum úcty, patrónky kostolíka. Už spomínaný interiér kostolíka tvorí hnutelné kultúrne dedičstvo registrované aj v UZPF a Pamiatkovým úradom v Košiciach. Kostolík je významným pútnickým miestom regionálneho významu, je však potrebná jeho postupná obnova. Pripravuje sa výstavba stáleho vonkajšieho oltára, zázemia pre celebrantov, sociálne zariadenia pre účastníkov pútí a zveľadenie okolia. Prístupová cesta je v zlom technickom stave a vyžaduje si obnovu.

Obec Kluknava sa stala so svojimi početnými historickými a kultúrnymi pamiatkami súčasťou **Gotickej cesty**. Gotická cesta je prvou tematickou kultúrno-poznávacou cestou svojho druhu na Slovensku.

Na podporu rozvoja turizmu, ale lokálneho povedomia miestnych občanov bol v Kluknave v r. 2016 zrealizovaný **náučný chodník Osobnosti a história Kluknavy**. Kruhovú trasu vedie prevažne v prírodnom prostredí a má dĺžku približne 7,5 km. Prezentuje 6 informačných panelov približujúcich aj také významné historické osobnosti pôsobiace v regióne.

Snahou o rozvoj nových turistických atraktivít v obci je aj otvorenie jedinečného obecného **Domu služobníctva s hospodárstvom** (s expozíciou **Múzea obuvi**). Múzeum bolo otvorené koncom roka 2022 a je zriadené v pôvodnom meštianskom dome z prelomu 18. a 19. storočia. Múzeum bude mať šesť expozícií – Pravek a počiatky obuvi, Stredovek a obuvnícke cechy, Obuvnícka chyža kluknavského šustra, Obuv v časoch medzivojnového Československa a obuvnícka výroba počas ČSSR, Úlety módy obuvníckeho priemyslu, Sieň osobností (osobnosti a ich topánky).

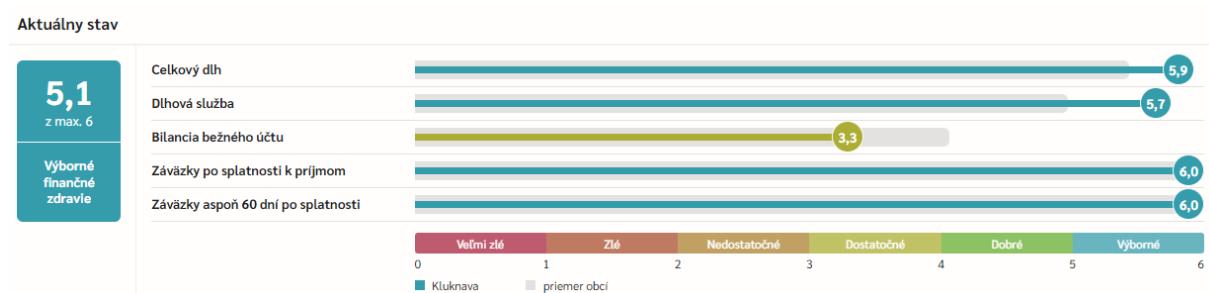
V rozvoji ponuky turistických atraktivít pokračuje obec aj realizáciou projektu **GREEN POINT – ROZHĽADŇA KLUKNAVA**, ktorá je aktuálne vo výstavbe a mala by byť dokončená v r. 2023. Rozhľadňa bude vysoká 35 metrov a bude výnimočná nielen architektonickým riešením, ale aj svojou sebestačnosťou pri spotrebe elektrickej energie, ktorá sa bude vyrábať priamo na veži z obnoviteľných zdrojov (veternej a slnečnej energie). Súčasťou rozhľadne bude prístrešok s možnosťou bezplatného nabíjania elektrobicyklov a mobilných zariadení. V rámci novovytvoreného produktu – atrakcie cestovného ruchu návštevníci môžu celoročne vystúpiť na vrchol rozhľadne do výšky 30 m, aj počas večerných a nočných hodín, pozorovať migráciu lesnej zveri (vysokej, diviačej, vtáctva a i.), obdivovať široké okolie až po Vysoké Tatry a Kráľovu hoľu.

2.1.10. Hospodárenie obce

Spoločnosť INEKO hodnotí finančné zdravie obcí a VÚC podľa rôznych ukazovateľov. Finančné zdravie obce vypovedá o tom, do akej miery je hospodárenie udržateľné a hospodárenie spôsobuje, alebo nespôsobuje obci problémy. Finančné zdravie je vyjadrené číslom v intervale 0 (najhoršie) až 6 (najlepšie), nezávislé od roku, a počíta sa kombináciou piatich vybraných indikátorov finančnej stability: Základnej bilancie, Dlhovej služby, Celkového dlhu, Záväzkov neuhradených 60 a viac dní po lehote splatnosti a Okamžitej likvidity. Dáta využívané v tomto hodnotení pochádzajú z Datacentra v správe Ministerstva financií SR.

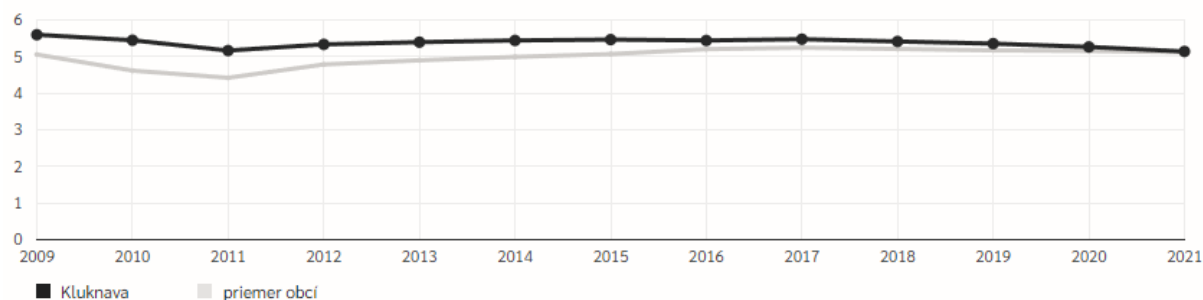
V tomto hodnotení finančného zdravia obce získala obec Kluknava za r. 2019-2021 známku 5,1, čo predstavuje výborné finančné zdravie obce. Horšie, ale v kategórii „dostatočné“, finančné zdravie predstavoval v roku 2021 len index bilancie bežného účtu, ktorý mal v posledných štyroch rokoch klesajúcu tendenciu.

Graf 11: Finančné zdravie obce za r. 2021

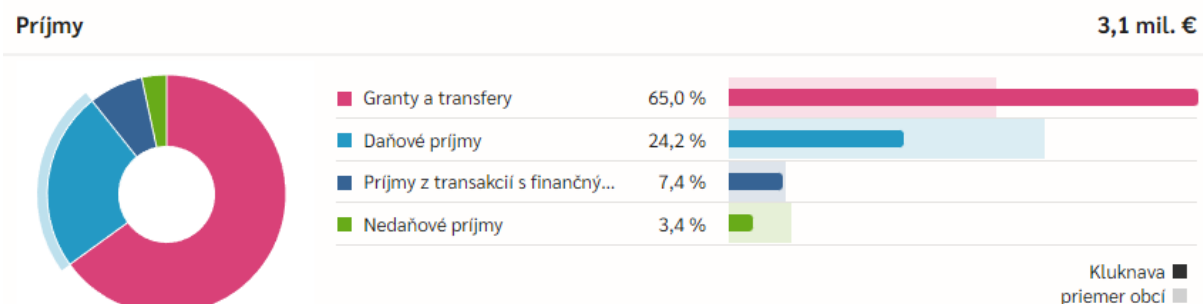
Zdroj: INEKO, r. 2023, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

Graf 12: Vývoj indexu finančného zdravia v r. 2009-2021

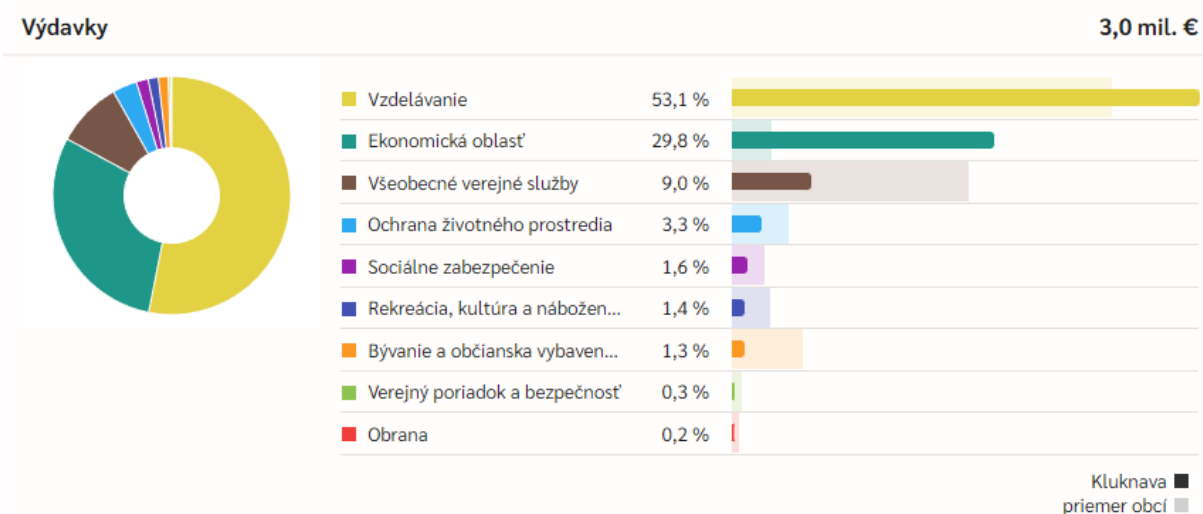
Zdroj: INEKO, r. 2023, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

Graf 13: Štruktúra príjmov v r. 2021

Zdroj: INEKO, r. 2023, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

Graf 14: Štruktúra výdavkov v r. 2021

Zdroj: INEKO, r. 2023, <http://www.hospodarenieobci.sk/>

2.1.11. Potreby obyvateľov obce

Potreby občanov a hodnotenie predchádzajúceho obdobia boli zisťované dotazníkovým prieskumom v priebehu decembra 2022 a januára 2023. Prieskum sa realizoval online ako aj fyzickými dotazníkovými hárkami. Do prieskumu sa zapojilo 152 občanov, čo predstavuje približne 10 % obyvateľov obce.

Do dotazníka sa zapojili najmä občania v produktívnom veku. 39 % respondentov tvorili občania vo veku 25-39 rokov a 37 % respondenti vo veku 40-62 rokov. Mladí vo veku 18-24 rokov (prevažne študenti) tvorili 10 % a seniori predstavovali takmer 14 % respondentov. Jednotlivé časti obce boli

zastúpené relatívne proporcionálne. 48 % respondentov tvorili obyvatelia vyšnej časti obce, 42 % nižšej časti obce a 10 % tvorili obyvatelia Štefanskej Huty.

Za najvýznamnejšie pozitívne zmeny v obci za posledných cca 5 rokov považovali oslovení občania najmä čiastočnú výstavbu vodovodu (22 % opýtaných) a otvorenie lekárne (18 %). S väčším odstupom, no stále významne zastúpené boli pozitívne ohlasy na výstavbu detského ihriska (9 %), zberný dvor, opravu chodníkov a skvalitnenie osvetlenia (po 7 %) a otvorenie denného stacionára (6 %). Ostatné identifikované pozitívne zmeny boli len ojedinelé spomenuté. Kritickú spätnú reakciu pre obec predstavuje výrazná časť respondentov (25 %), ktorá neidentifikovala žiadnu pozitívnu zmenu rozvoja obce v posledných rokoch.

Pri otázke o spokojnosti o stave vybranej infraštruktúry a o kvalite vybraných služieb v obci najviac respondentov uviedlo, že sú **spokojný alebo skôr spokojný** najmä s fungovaním obecného úradu (82 % respondentov), funkčnosťou verejného osvetlenia (77 %), mierou kriminality a bezpečnosti (68 %), stavom a dostupnosťou parkovacích miest (64 %), úrovňou a rozsahom zdravotnej starostlivosti (63 %) a vybavením a priestormi materskej školy, čistotou na uliciach a stavom a dostupnosťou detských ihrísk (po 60 %). Naopak, **nespokojní alebo skôr nespokojní** sú respondenti so stavom ciest (78 %), stavom chodníkov (68 %) a kvalitou či početnosťou kultúrnych podujatí. V nižšej, avšak stále počet miere sú respondenti viac či menej nespokojní aj s dostupnosťou vodovodu (49 %), podmienkami pre individuálnu bytovú výstavbu (47 %) a zeleňou v obci (41 %).

Respondenti taktiež identifikovali najvýznamnejšie **potreby obce**. Najviac respondentov (38 %) napísalo, že im v obci chýba kanalizácia, ďalej nasledoval vodovod (18 %) a kultúrne a komunitné podujatia (11 %). Medzi ďalšími prvkami, ktoré občanom chýbajú v Kluknave patria bankomat (8 %), chodníky (7 %), športové prvky a kvalitné cesty (po 5 %), ale spomínané boli i napr. priechod pre chodcov v Banskej, možnosti bývania pre mladých, aktivity pre mládež, optický internet a iné.

Respondenti boli taktiež dopytovaní na **určenie stupňa prioritizácie** (najvyššia/vysoká/stredná/nízka prioritá) pre vybraných 36 rozvojových zámerov. Medzi rozvojové zábery **označených najvyššou prioritou** označili respondenti najmä výstavba kanalizácie (79 %), výstavba vodovodu (75 %), opravu ciest (72 %), oprava a budovanie nových chodníkov (55 %), zvýšenie čistoty Hornádu a Dolinského potoka (51 %), ale i rozvoj kultúry a kultúrnych podujatí (42 %), či zriadenie sociálneho podniku so službami pre občanov (39 %), digitalizácia obecného úradu (39 %), vytvoriť podmienky pre IBV (37 %), realizácia vodozádržných opatrení a obnova námestia v Štefanskej Hute (po 36 %). Pre nastavenie priorít rozvoja obce je taktiež vhodné identifikovať zábery, ktoré obyvatelia naopak nepovažujú za prioritné. Medzi takéto zábery s nízkou prioritou pre respondentov patria najmä vytvorenie prírodného amfiteátra pri kaplnke sv. J. Nepomuckého (23 %), modernizácia obecnej posilňovne (23 %), osvetlenie dreveného krytého mosta (22 %), výstavba cyklotrás smerom na Krompachy (22 %) či Margecany (20 %), rozširovanie verejného osvetlenia (21 %), zriadenia pobytového zariadenia pre seniorov (20 %).

2.2. Vonkajšie prostredie a spoločenské trendy

Obec Kluknava je previazaná so Slovenskom i svetom prostredníctvom rôznych ekonomických a sociálnych väzieb, ktoré umožňujú tok materiálov, finančných zdrojov, inovácií, ideí, ale aj odpadov a emisií. V dôsledku tohto vývoja je a bude ekologická, ekonomická a sociálna situácia obce v nadchádzajúcich desaťročiach výrazne ovplyvnená celoslovenskými spoločenskými či environmentálnymi javmi a trendmi.

Medzi najvýznamnejšie trendy vývoja spoločnosti a krajiny s priamym alebo nepriamym dopadom na rozvoj Kluknavy patria najmä:

- odliv obyvateľov do centier zamestnanosti, ich suburbia a blízkych miest,
- zvyšujúca sa priemerná dĺžka života obyvateľov,
- nižšia plodnosť majoritnej spoločnosti – nižší počet narodených detí pripadajúcich na 1 ženu (v reprodukčnom veku),
- negatívne dopady zmeny klímy a potreba adaptácie a mitigácie,
- prudké zvyšovanie cien tovarov, služieb a komodít v r. 2022,
- nárast kompetencií a povinností pre samosprávy bez dostatočného finančného pokrytia,
- pokles pracovných miest pre nízкокvalifikovaných zamestnancov,
- minimalizácia skládkovania odpadov a prechod na obehové hospodárstvo,
- rozvoj nových technológií a digitalizácia spoločnosti,
- rast významu občianskej spoločnosti a jej významu pre lokálny rozvoj,
- nárast nemasového turizmu s dôrazom na autentickosť, udržateľnosť a ekologickosť produktu cestovného ruchu,
- znižujúca sa kvalita a odolnosť lesov z dôvodu zmeny klímy a intenzívneho lesohospodárstva.

2.3. SWOT analýza

Environmentálny rozvoj	
Silné stránky	Slabé stránky
• Čistejšie ovzdušie a zdravšie prírodné prostredie (mimo vykurovacieho obdobia) • Hodnotná a zachovalá prírodná krajina v masíve Čiernej hory i v okolí rieky Hornád (CHVU Volovské vrchy, UEV Prostredná dolina a EUV Stredný tok Hornádu) • Realizácia viacerých vodozádržných opatrení v obci • Plná plynifikácia a elektrifikácia obce • Relatívne vysoká lesnatosť	• Nedostatočné separovanie a zhodnocovanie odpadov • Nevybudovaná kanalizácia • Nevybudovaný vodovod v časti obce • Znečistenie vodných tokov z dôvodu nezodpovedného konania obyvateľov iných miest a obcí vyššie na toku (osada Víťaz Dolina, Richnavská osada, Hornádska ulica v Krompachoch, Hranovnica a pod.) • Nedostatočné environmentálne povedomie občanov • Nepostačujúca a miestami nevhodná regulácia vodných tokov (napr. Dolinský potok) • Výrazne kontaminované pôdy v okolí Štefanskej hutí vplyvom starej banskej činnosti
Príležitosti	Ohrozenia
• Realizácia adaptačných opatrení na dopady zmeny klímy • Využitie lesných porastov v udržateľnom lesnom hospodárstve • Využitie prírodného prostredia na rozvoj udržateľného a vidieckeho turizmu	• Neudržateľné lesné hospodárstvo (nadmerný výrub bez obnovy lesných porastov) • Zníženie biodiverzity v dôsledku znižovania ekologickej stability krajiny • Nárast negatívnych dopadov zmeny klímy (dlhšie obdobia sucha, lesné požiare, intenzívnejšie povodne, extrémne obdobia sucha)

• Využitie obnoviteľných zdrojov energie na zvýšenie energetickej sebestačnosti a zníženie uhlíkovej stopy • Dobudovanie kanalizačnej siete a ČOV • Dobudovanie vodovodnej siete v obci	• Nedostatočná realizácia adaptačných opatrení na negatívne dopady zmeny klímy • Preferovanie lacnejšieho variantu modernizácie železničnej trate na úkor prírodného prostredia
---	--

Spoločenský rozvoj	
Silné stránky	Slabé stránky
• Relatívne stabilizovaná skupina predproduktívneho obyvateľstva • Informovanosť obyvateľov prostredníctvom moderných technológií • Záujem obyvateľov a mládeže o šport a kultúrne aktivity • Poloha pri významnom železničnom dopravnom koridore • Fungovanie materskej školy a základnej školy (1.-9. ročník) v obci • Vybudovaný kamerový systém pre zvýšenie bezpečnosti v obci	• Nepriaznivá demografická štruktúra, starnutie obyvateľstva • Dlhodobý trend poklesu počtu obyvateľov • Nedostatočné služby a aktivity prispôbené pre vzrastajúci počet seniorov • Limitované finančné možnosti obce na rozvoj sociálnych služieb • Absencia ambulancie detskej lekárskej starostlivosti v obci • Odchod mladých a kvalifikovaných ľudí za prácou • Nedostatočná občianska angažovanosť vo veciach verejných • Vysoký počet nevyužívaných rodinných domov a objektov • Absencia školskej kuchyne v základnej škole • Vysoká vlastnícka rozdrobenosť pozemkov
Príležitosti	Ohrozenia
• Zvýšenie angažovanosti občanov na veciach verejných • Rozvoj sociálnych služieb pre obyvateľov, s dôrazom na seniorov • Zvýšenie migračného prírastku vytvorením podmienok pre IBV a rozvojom nájomného bývania • Spolupráca s okolitými obcami na zabezpečení sociálnych služieb • Využitie moderných telekomunikačných technológií na zabezpečenie sociálnych služieb (napr. smart náramky pre seniorov) • Vybudovanie nového kultúrneho domu pre rozvoj kultúrno-spoločenského života v obci	• Vystahovanie sa mladých ľudí a rodín z obce do centier zamestnanosti • Zrýchlenie starnutia obyvateľstva • Legislatívne zmeny – nové kompetencie pre obce v oblasti sociálnych služieb bez dodatočného finančného krytia • Vytrácanie rodinnej a komunitnej súdržnosti • Zvyšujúce sa náklady na zabezpečenie služieb pre občanov

• Vytvorenie centra voľného času na podporu športovania a zmysluplného trávenia voľného času mládeže • Realizácia pozemkových úprav na scelovanie pozemkov	
---	--

Hospodársky rozvoj	
Silné stránky	Slabé stránky
• Bohatý lesný fond ako predpoklad rozvoja lesníctva a spracovania dreva • Atraktívne prírodné prostredie pre rozvoj prírody blízkeho cestovného ruchu • Miestni remeselníci - tradičné ľudové remeslá a folklór • Snaha miestnej samosprávy zameraná na rozvoj priaznivého podnikateľského prostredia, skvalitňovanie miestnej infraštruktúry a služieb	• Nedostatočná ponuka a kvalita služieb cestovného ruchu • Nedostatočná propagácia územia obce v oblasti cestovného ruchu z hľadiska kultúrneho a prírodného potenciálu • Odchod kvalifikovanej pracovnej sily za prácou do zahraničia a okolitých obcí a miest • Pracovné príležitosti pre mladých, matky ale aj pre staršie osoby sú veľmi obmedzené • Nutnosť dochádzky za prácou pre väčšinu obyvateľov pre nedostatok pracovných príležitostí priamo v obci
Príležitosti	Ohrozenia
• Možnosti využitia alternatívnych zdrojov energie (fotovoltaika, tepelné čerpadlá, biomasa) • Využívanie programov podporujúcich zamestnanosť • Rozvoj rodinného a malého podnikania, rodinných fariem s dôrazom na využitie lokálnych zdrojov, napr. spracovanie dreva do konečných výrobkov • Zintenzívnenie spolupráce s okolitými obcami a združeniami na rozvoji služieb cestovného ruchu a spoločnej propagácii regiónu • región s bohatou a zaujímavou históriou využiteľnou pre rozvoj CR - kultúrno-historické dedičstvo - baníctvo, hutníctvo, hámorstvo, uhliarstvo, remeselníctvo.	• Odliv kvalifikovanej pracovnej sily • Vysoká inflácia a ceny energií znižujúca ekonomickú stabilitu domácností, podnikateľov aj samosprávy • Klesajúca ponuka pracovných príležitostí pre menej kvalifikovaných občanov najviac ohrozených chudobou • Nedostatočné podporné nástroje štátu na podporu zamestnávania a podnikania

3. STRATEGICKO-PROGRAMOVÁ ČASŤ

Strategicko-programová časť PHRSR obsahuje stratégiu rozvoja obce pričom vychádza z jej identifikovaných vnútorných špecifík i vonkajších vplyvov a určuje hlavné ciele a priority rozvoja obce pri rešpektovaní princípov regionálnej politiky v záujme dosiahnutia vyváženého a udržateľného rozvoja územia.

3.1. Vízia obce Kluknava do r. 2030

Vízia obce Kluknava predstavuje želaný stav stavu obce v r. 2030, ktorý vychádza z predpokladu realizácie projektov a opatrení napĺňajúcich stanovené priority obce v strednodobom horizonte. Vízia má predstavovať realistický cieľový stav v prípade optimálnej implementácie Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja obce Kluknava na roky 2023 – 2030.

Vízia:

Kluknava je živá obec s priaznivými ekonomickými, sociálnymi a environmentálnymi podmienkami na život všetkých skupín obyvateľov. Obec má vytvorené atraktívne a podporné prostredie pre mladé rodiny, bohatý komunitný život v obci a priaznivé prostredie a služby pre starnúcu časť obyvateľstva. Obec napomáha vytvoriť podmienky pre rozvoj lokálnej ekonomiky a zamestnanosti na základe rozvoja udržateľného turizmu, podpory remesiel, služieb, kultúry, rozvoja sociálnych služieb a spolupráce s okolitými obcami.

3.2. Ciele a priority rozvoja

Globálny cieľ: Zvýšiť kvalitu života obyvateľov obce Kluknava

Tento globálny cieľ v sebe zahŕňa rozvoj sociálnych služieb pre seniorov a ohrozené skupiny obyvateľov ako aj podmienky na bývanie a trávenie voľného času pre obyvateľov, s dôrazom na mladé rodiny. Súčasťou zvýšenia kvality života je aj skvalitnenie environmentálnych podmienok ako je dobudovanie kanalizácie, rozvodov pitnej vody, rozvoj odpadového hospodárstva a zvýšenie odolnosti na negatívne dopady zmeny klímy. Rastom celkovej kvality života v obci sa zvýši atraktivnosť obce a záujem o bývanie v Kluknave, čím sa prispeje k demografickej stabilizácii obce.

Globálny cieľ je rozdelený do štyroch tematických priorít a viacerých špecifických cieľov. Na realizáciu špecifických cieľov sú navrhnuté viaceré opatrenia. Definované opatrenia predstavujú najdôležitejšie typy aktivít potrebných na realizáciu na dosiahnutie globálneho cieľa a vízie obce.

Tento zoznam však nie je konečný a je možné realizovať aj iné opatrenia na podporu špecifických cieľov, ktoré nie sú v dokumente jednoznačne uvedené, avšak tematický podporujú naplnenie stanovených cieľov.

V implementačnej fáze PHRSR je potrebné stanovené opatrenia rozmeniť na špecifické aktivity a investičné aktivity (napr. formou akčného plánu), ktoré sa budú realizovať cez samostatné projekty, ktoré by však mali mať vzájomné synergie.

Priorita 1: SLUŽBY OBČANOM

Špecifický cieľ 1.1: Rozvoj sociálnej starostlivosti a podpora ohrozeným skupinám obyvateľov

Opatrenia:

- podpora bývania pre ohrozené skupiny obyvateľov a mladé rodiny,
- služby na zabezpečenie starostlivosti o občanov (napr. opatrovateľská služba, zariadenie pre seniorov),
- zvýšenie dostupnosti služieb pre občanov s obmedzenou mobilitou (napr. dovoz obedov, sociálny taxík, bezbariérovosť obce),
- služby a poradenstvo pre občanov ohrozených chudobou,
- finančná, materiálna a potravinová pomoc pre odkázané osoby v ťažkej životnej situácii,
- podpora rodín a zosúladovania osobného a pracovného života (napr. zriadenie centra voľného času, rozvoj ihrísk a športovísk, detské jasle),
- osвета a rozvoj občianskej spoločnosti.

Špecifický cieľ 1.2: Zlepšenie dostupnosti a kvality vzdelávania

Opatrenia:

- zlepšenie dostupnosti škôl a podpora dochádzania (napr. školský autobus),
- podpora mimoškolského vzdelávania, aktivít a krúžkov (napr. rozvoj školského klubu/CVČ),
- zlepšenie materiálneho zabezpečenia vzdelávacích zariadení (modernizácia tried a školských pomôcok, obnova areálov základnej a materskej školy),
- sfunkčnenie školskej jedálne s vlastnou kuchyňou.

Špecifický cieľ 1.3: Zefektívnenie činnosti samosprávy, strategického plánovania rozvoja obce a zvýšenie občianskej participácie

Opatrenia:

- zefektívnenie služieb obecného úradu občanom (napr. elektronizácia služieb, zvyšovanie odborných kapacít, orientácia na pomoc občanovi),
- rozvoj spolupráce s Richnavou a samosprávami Hnileckého regiónu, Košickým samosprávnym krajom a štátnou správou,
- rozšírenie investičných kapacít obce (napr. rozšírenie kapacít na prípravu a implementáciu projektov),
- vytvorenie podmienok na rozvoj individuálneho bytovej výstavby,
- zvýšenie participácie občanov na riadení vecí verejných a podpora aktívnej občianskej spoločnosti,
- realizácia pozemkových úprav a sceľovanie pozemkov.

Špecifický cieľ 1.4: Rozvoj podmienok pre športovanie a aktívne trávenie voľného času

Opatrenia:

- obnova a výstavba detských ihrísk,
- obnova a výstavba športovísk,
- podpora existujúcich športových klubov a športových podujatí,
- rozvoj cyklotrás (aj lesných smerom na Bradlo),
- podpora mladých talentov ale aj možnosť športu pre sociálne znevýhodnených a aj starších obyvateľov,
- podpora záujmových združení na podporu aktívneho trávenia voľného času.

Špecifický cieľ 1.5: Zvýšenie dostupnosti zdravotnej starostlivosti, podpora zdravého životného štýlu a zdravých podmienok na život

Opatrenia:

- vybudovanie vodovodnej siete pre zabezpečenie kvalitnej a nezávadnej pitnej vody pre všetkých obyvateľov obce,
- zvýšenie dostupnosti skvalitnenie základnej zdravotnej starostlivosti (napr. otvorenie ambulancie pediatra),
- znižovanie znečistenia prostredia s negatívnym vplyvom na zdravie obyvateľov, s dôrazom na čistotu ovzdušia a vody,
- osvetové aktivity na podporu zdravého životného štýlu.

Špecifický cieľ 1.6: Zvyšovanie bezpečnosti verejných priestranstiev s dôrazom na pocit bezpečnosti najzraniteľnejších skupín obyvateľstva

Opatrenia:

- rozvoj kamerového systému v obci,
- odstraňovanie potenciálne nebezpečných lokalít a zvýšenie pocitu bezpečia, najmä žien a seniorov (napr. zintenzívnenie a doplnenie verejného osvetlenia, revitalizácia priestorov, zvýšenie verejného dohľadu a pohybu v lokalite),
- osвета medzi rôznymi skupinami obyvateľov na zníženie kriminality, ochrany osobných údajov a súkromia (napr. informovanie o legislatívnych obmedzeniach využívania dronov a iných záznamových médií).

Špecifický cieľ 1.7: Skvalitňovanie podmienok pre rozvoj kultúry a podpora budovania identity obce

Opatrenia:

- rozvoj kultúrnej a komunitnej infraštruktúry v obci,
- podpora a rozvoj kultúrnych a komunitných podujatí v obci,
- podpora aktívnych občanov a občianskych združení aktívnych v rozvoji kultúry a komunitného života.

Priorita 2: LOKÁLNA EKONOMIKA A ZAMESTNANOSŤ

Špecifický cieľ 2.1: Rozvoj udržateľného cestovného ruchu

Opatrenia:

- rozširovanie ponuky turistických atraktivít s dôrazom na udržateľný a vidiecky turizmus,
- rozvoj nových služieb a zvyšovanie kvality existujúcich služieb v oblasti cestovného ruchu,
- zlepšenie dostupnosti obce pre turistov,
- propagácia atraktivít obce v spolupráci s regionálnymi organizáciami destinačného manažmentu (napr. KOČR, MAS Hnilec, Hnilecká dolina online a pod.).

Špecifický cieľ 2.2: Podpora zamestnanosti a rozvoj podnikania

Opatrenia:

- vytvorenie zázemia so zvýhodnenými podmienkami pre začínajúcich podnikateľov,
- osвета a poradenstvo pre začínajúcich podnikateľov,

- podpora zamestnávania sociálne a ekonomických ohrozených obyvateľov obce.

Priorita 3: ZELENŠIA OBEC

Špecifický cieľ 3.1: Zefektívnenie nakladania s odpadovými vodami

Opatrenia:

- vybudovanie kanalizácie a ČOV.

Špecifický cieľ 3.2: Efektívne odpadové hospodárstvo

Opatrenia:

- zvýšenie miery triedenia komunálneho odpadu,
- zhodnocovanie biologicky rozložiteľného odpadu v obci (napr. obecnou kompostárňou),
- zamedzenie znečistenia prostredia odpadmi, čistenie vodných tokov od naplaveného odpadu a odstraňovanie nelegálnych skládok odpadu,
- zvyšovanie povedomia obyvateľov o znižovaní produkcie odpadu, jeho triedení a zhodnocovaní.

Špecifický cieľ 3.3: Uvedomelá reakcia na prebiehajúcu zmenu klímy

Opatrenia:

- zvyšovanie odolnosti (adaptácie) obce na aktuálne a prognózované negatívne dopady zmeny klímy, napr. dlhé obdobia sucha a horúčav, prívateľné zrážky a povodne (zateplenie budov, budovanie, výsadba zelene, zníženie frekvencie kosenia a tvorba kvitnúcich lúk, budovanie zelených striech a stien, zachytávanie a vsakovanie zrážkovej vody do podlažia, minimalizácia nepriepustných spevnených plôch, revitalizácia vodných tokov, podpora ekosystémových služieb a biodiverzity a pod.),
- znižovanie vlastnej uhlíkovej stopy obce – mitigácia (napr. zateplenie budov, výmena zastaraných zdroj vykurovania, využívanie obnoviteľných zdrojov energie, využívanie rekuperácie a pod.).

Priorita 4: EFEKTÍVNEJŠIA A KVALITNEJŠIA DOPRAVA

Špecifický cieľ 4.1: Zvyšovanie bezpečnosti všetkých účastníkov dopravy

Opatrenia:

- zvyšovanie bezpečnosti na cestách ich priebežnou opravou a obnovou,
- realizácia prvkov upokojenia dopravy (napr. v časti Banská),
- výstavba nových a obnova existujúcich chodníkov pre zvyšovanie bezpečnosti chodcov a zraniteľných účastníkov premávky,
- rozširovanie plôch statickej dopravy za účelom zvýšenia prehľadnosti na cestách a bezpečnosti premávky.

Špecifický cieľ 4.2: Rozvoj a zatraktívnenie udržateľnej osobnej dopravy

Opatrenia:

- rozvoj infraštruktúry na podporu cyklo dopravy v rámci mobility v obci ako aj do susedných obcí,

- rozvoj verejnej osobnej dopravy a dostupnosti obce k dopravným uzlom a centráram zamestnanosti (obnova žel. zastávky Kluknava zlepšenie jej dostupnosti, upraviť zastavovanie autobusov z Prešova pre lepšie naplnenie potrieb obyvateľov),
- podpora ekologizácie dopravy (napr. osadenie nabíjacej stanice pre elektromobily a elektrobicykle, využívanie elektromobilov obcou).

3.3. Merateľné indikátory dosahovania cieľov

Indikátory majú pomôcť priebežnému a merateľnému monitorovaniu napĺňania stanovených cieľov rozvoja obce. Sledovaním napĺňania stanovených indikátorov sa získa prehľad o priebežnom napĺňaní alebo nenapĺňaní priorít rozvoja obce. Na základe týchto dát môže následne vedenie obce uskutočniť potrebné kroky na zlepšenie implementácie PHRSR alebo pokračovať v dobre začatých procesoch.

Tabuľka 4: Zoznam merateľných indikátorov

Priorita rozvoja	Názov indikátora	Počiatkový stav	Cieľový stav (r. 2030)	Zdroj dát
Globálny cieľ	I0.1 Počet obyvateľov obce	1 509	1 550	Evidencia obce
Globálny cieľ	I0.2 Podiel predproduktívnej zložky populácie (0-14 r.)	13,99 %	14,0 %	Datacube ŠÚ SR, 1.1.1.5 Bilancie podľa veku
1. Služby občanom	I1.1 Počet občanov, ktorým je poskytovaná sociálna služba	90	120	Evidencia obce
1. Služby občanom	I1.2 Počet verejne prístupných športovísk a detských ihrísk v obci	8	10	Evidencia obce
2. Lokálna ekonomika a zamestnanosť	I2.1 Miera evidovanej nezamestnanosti	3 %	2,9 %	ÚPSVaR
3. Zelenšia obec	I3.1 Úroveň vytriedenia komunálneho odpadu	39 %	50 %	Ročný výpis úrovne vytriedenia
4. Efektívnejšia a kvalitnejšia doprava	I4.1 Počet nových úsekov so zvýšenou bezpečnosťou účastníkov dopravy	0	5	Evidencia obce

4. REALIZAČNO-FINANČNÁ ČASŤ

4.1. Zásobník projektov

Zásobník projektových zámerov obce Kluknava na roky 2023-2030 predstavuje prehľad plánovaných projektových zámerov, ktorých realizáciou sa má prispieť k naplneniu stanoveného globálneho cieľa obce do r. 2030. **Aktuálny zásobník projektov nepredstavuje súhrn všetkých možných realizovateľných projektov, ani zoznam projektov, ktorých realizáciou sa podarí naplno zabezpečiť stanovených cieľov.** Ide o zoznam projektových zámerov, ktoré je obec aktuálne považuje za realizovateľné a aspoň čiastočne rozpracované vo forme zámeru. Zásobník projektov má predstavovať živý a flexibilný prehľad projektových zámerov, ktorý sa môže v priebehu rokov aktualizovať a dopĺňať o nové projektové zámery, ktoré sú v súlade so stanovenými prioritami rozvoja obce.

4.2. Akčný plán

Akčný plán (AP) slúži ako implementačný a monitorovací nástroj PHRSR a obsahuje prehľad prebiehajúcich a plánovaných aktivít (projektov, projektových zámerov a projektových ideí), ktoré súvisia s napĺňaním cieľov obce do r. 2030, avšak už sú v určitej fáze realizácie v nasledujúcich troch rokoch. Ide teda o konkrétny krátkodobý plánovaco-implementačný nástroj rozvoja obce, ktorý má mať priame prepojenie aj na programový rozpočet samosprávy. Keďže ide o prehľad konkrétnych aktivít na obdobie n+2 rokov, je vhodné jeho prípravu časovo a obsahovo koordinovať s prípravou programového rozpočtu obce.

Akčný plán obsahuje minimálne nasledujúce informácie:

- názov aktivity,
- zaradenie pod príslušnú prioritu / špecifický cieľ
- predpokladaný zdroj financovania,
- predpokladané výdavky na realizáciu aktivity,
- predpokladaný termín realizácie,
- fáza pripravenosti aktivity, resp. popis aktuálneho stavu realizácie v sledovanom čase.

Samotný Akčný plán obce Kluknava na nasledujúce obdobie (r. 2024-2026) by mal primárne vychádzať z projektového zásobníka PHRSR a mal byť vytváraný a schvaľovaný súbežne s programovým rozpočtom obce na dané obdobie.

Súčasťou Akčného plánu majú byť aktivity a projektové zámery, ktoré sú významné z pohľadu rozvoja obce a je potrebné ich systematicky monitorovať a odpočítavať v rámci vyhodnocovania plnenia PHRSR. Súčasťou AP nemajú byť aktivity bežnej údržby obce (bežná starostlivosť o zeleň, lokálna oprava poškodeného chodníka/cesty a pod.), ktoré nemajú podstatný význam na dosahovanie stanovených cieľov, či nesúvisia s inou významnou aktivitou obce.

4.3. Monitorovanie a vyhodnocovanie PHRSR

Systém monitorovania slúži pre účely hodnotenia implementácie PHRSR a to na základe vyhodnotenia zvolených ukazovateľov plnenia priorít a cieľov stratégie. Využíva sa pri tom systém zadefinovaných ukazovateľov ku jednotlivým cieľom, ktoré majú určené cieľové hodnoty.

Monitorovacia správa za predchádzajúci kalendárny rok implementácie PHRSR sa predkladá každoročne na rokovanie obecného zastupiteľstva do 30.6. daného roka (správa za rok n sa predkladá v roku n+1). Súčasťou monitorovacej správy je odpočet napĺňania merateľných indikátorov dosahovania cieľov, odpočet plnenia Akčného plánu s krátkym popisom postupu v jednotlivých

úlohách a Aktualizovaný Akčný plán na nasledujúce 3 roky s aktualizáciou časového či finančného rámca a stavu pripravenosti. V prípade potreby významnejších zmien je vhodné odpočtovať a aktualizovať Akčný plán aj pri schvaľovaní programového rozpočtu v jednotlivých rokoch.

Záverom by mala monitorovacia správa identifikovať prípadnú potrebu aktualizácie samotného PHRSR a navrhnúť jej spracovanie alebo v prípade zásadných zmien aj navrhnúť spracovanie nového PHRSR.

4.4. Spôsob aktualizácie PHRSR

Aktualizácia stratégie je organickou súčasťou jej implementácie a vytvára z nej moderný, otvorený a flexibilný dokument. Súčasťou procesu aktualizácie je systematický zber a vyhodnocovanie podnetov od obyvateľov a subjektov pôsobiacich na území obce, sledovanie prichádzajúcich príležitostí i hrozieb, ako aj výskyt nových skutočností, ktoré neboli známe v čase tvorby stratégie známe. Periodicita aktualizácie závisí od zistení procesu monitoringu a vyhodnocovania, resp. od potreby reagovať na zásadný odborný, legislatívny, politický, či strategický podnet.

Na základe predchádzajúcich skúseností je odporúčané zvážiť aktualizáciu PHRSR po cca 3-4 rokoch od jeho schválenia.

POUŽITÉ INFORMAČNÉ ZDROJE

CE-Traffic, a.s. *Stratégia udržateľného rozvoja cestovného ruchu v Košickom samosprávnom kraji do roku 2027*. Košický samosprávny kraj, 2022. Dostupná na internete: <<https://web.vucke.sk/sk/kompetencie/cestovny-ruch/koncepcia-rozvoja-cestovne-ruchu-ksk.html>>.

ESPRIT, s.r.o at Ústav krajinnej ekológie SAV. *Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Gelnica*. SAŽP, 2019.

FinStat s.r.o., FinStat 2023. Dostupné na internete: <<https://finstat.sk/>>.

Inštitút pre ekonomické a sociálne reformy. Hospodárenie obcí. INEKO, 2023. Dostupné na internete: <<http://www.hospodarenieobci.sk/>>.

Lapin M. et al. *Klimatické oblasti in Atlas krajiny Slovenskej republiky*. Slovenská agentúra životného prostredia, 2022. Dostupné na internete: <https://app.sazp.sk/atlassr/>).

LUBYOVÁ, M., FILČÁK, R. *Globálne megatrendy: hodnotenie a výzvy z pohľadu Slovenskej republiky*. Bratislava: Centrum spoločenských a psychologických vied, Slovenská akadémia vied, 2016.

Dostupné na internete: <https://www.prog.sav.sk/wp-content/uploads/Global_Megatrends_from_Slovak_Point_of_View_06.pdf>.

Mapy Google, 2023. <https://www.google.sk/maps>

Mapy.cz, 2023. <https://www.mapy.cz>

Ministerstvo investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR. *Metodika tvorby a implementácie programov hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja regiónov, programov rozvoja obcí a skupín obcí s uplatnením princípov udržateľného smart (inteligentného, rozumného) rozvoja. Verzia: 1.0.4*. MIRRI SR, 2022. Dostupné na internete: <<https://www.mirri.gov.sk/sekcie/regionalny-rozvoj-2/metodicke-a-koncepcne-materialy/index.html>>.

Obec Kluknava. *Komunitný plán sociálnych služieb obce Kluknava na roky 2022-2030*. Dostupné na internete: <https://www.kluknava.sk/samosprava/komunitny-plan-socialnych-sluzieb-obce-kluknava/?ftresult_menu=komunitn%C3%BD+pl%C3%A1n>.

Obchodný register Slovenskej republiky, Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, 2023. Dostupné na internete: <<https://www.orsr.sk/>>.

Slovenská agentúra životného prostredia et Centrum plánovania prírodných a energetických zdrojov. *Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja obce Kluknava*. Kluknava, 2013. Dostupné na internete: <<https://www.kluknava.sk/samosprava/phsr-1/>>.

Obec Kluknava. *Územný plán obce Kluknava*. 2014.

ROSIČOVÁ, K. et al. *Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja Košického samosprávneho kraja na roky 2023 – 2027 (s výhľadom do roku 2030), Úvod, Analytická časť, SWOT analýza*. Košický samosprávny kraj, 2022. Dostupné na internete: <<https://web.vucke.sk/sk/uradna-tabula/rozvoj-regionu/phsr-ksk-roky-2022-2027/>>.

Slovenská agentúra životného prostredia. *Enviroportál: Register environmentálnych záťaží*. Dostupné na internete: <<https://envirozataze.enviroportal.sk/Mapa/index.htm?lng=sk>>.

Slovenská agentúra životného prostredia, Enviroportál – Informačný systém environmentálnych záťaží. Dostupný na internete: < <https://envirozataze.enviroportal.sk/>>.

Štatistický úrad SR. *Datacube: 1.1 Obyvateľstvo*. Dostupné na internete: <https://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/vbd_dem/om7101mr/v_om7101mr_00_00_00_sk>.

Štatistický úrad SR. *Datacube: 4.1 - Poľnohospodárstvo, lesníctvo a rybárstvo. Výmera územia, využitie pôdy[pl5001rr]*. Dostupné na internete: <https://datacube.statistics.sk/#!/view/sk/VBD_SK_WIN/pl5001rr/v_pl5001rr_00_00_00_sk>.

Štatistický úrad SR. *Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021*. Dostupné na internete: <<https://www.scitanie.sk/>>.

Štátna ochrana prírody SR. *Zoznam osobitne chránených častí prírody SR*. Dostupné na internete: <<https://data.sopsr.sk/chranene-objekty/>>.

ŠTEINER et al. Program hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Spišská Nová Ves na roky 2023-2030. Karpatský rozvojový inštitút, 2022. Dostupné na internete: <<https://www.spisskanovaves.eu/hladam-info/strategicke-rozvojove-dokumenty/Program-hospodarskeho-rozvoja-a-socialneho-rozvoja-mesta-spisska-nova-ves-2023-2030-2035>>.

ŠTUPÁKOVÁ, V. *Koncepcia budovania kostrovej siete cyklistických trás v Košickom kraji*. Košický samosprávny kraj. 2017. Dostupné na internete: <<https://web.vucke.sk/sk/kompetencie/cestovny-ruch/cykloturistika.html>>.

Úrad práce sociálnych vecí a rodiny SR

Ústav krajinnej ekológie SAV. *Biotické zložky prírodného prostredia, súčasná krajinná štruktúra, hodnotenie biotopov, návrhy RÚSES*. 2020.

Základná škola, Kluknava 43. *Správa o výchovno-vzdelávacej činnosti, jej výsledkoch a podmienkach za školský rok 2021/2022*. Dostupná na internete: <<https://zskluknava.edupage.org/text8/>>.

Príloha č. 1: Zásobník projektových zámerov obce Kluknava na roky 2023-2030

Poradové číslo	Projektový zámer	Súlad so špecifickými cieľmi PHRSR	Bližší popis projektového zámeru
1	Domov sociálnych služieb	1.1	Vzhľadom na demografický vývoj obyvateľstva v obci je potrebné zabezpečenie služieb pre seniorov. Pomoc pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby a sociálne poradenstvo.
2	Výstavba nájomných bytov	1.1	Súčasná ponuka nájomného bývania nezodpovedá dopytu. Je potrebné rozšírenie kapacít nájomného bývania.
3	Zlepšenie prístupu k verejným službám	1.1	Debarierizácia školských zariadení, verejných budov a chodníkov v obci.
4	Zriadenie materského centra / jaslí	1.1	Rodičia na materskej/rodičovskej dovolenke patria medzi zraniteľné a často izolované skupiny obyvateľstva. Z dôvodu nepriaznivej demografickej situácie obce je potrebné vytvoriť motivačné a príjemné prostredie pre mladé rodiny s deťmi, prípadne zriadenie detských jaslí.
5	Výstavba školskej kuchyne a jedálne	1.2	Súčasná budova školskej jedálne nemá vytvorené zázemie pre prípravu stravy pre žiakov a zamestnancov ZŠ. Zriadená nová školská kuchyňa bude slúžiť žiakom a zamestnancom ZŠ, ktorým sa výrazne zlepšia podmienky na stravovanie a zvýši atraktivnosť školy pre rodičov detí.
6	Api domček - Život včely	1.2	Vytvorenie edukatívneho miesta s využitím apiterapie - v záhrade pri Api domčeku sa ponúka možnosť zriadenia náučného priestoru s osadením informačných tabúl, ktoré budú popisovať život včiel.
7	Individuálne bytová výstavba	1.3	Vysporiadanie pozemkov a vybudovanie základnej infraštruktúry pre spustenie individuálnej výstavby RD, napr. v časti Šejby.
8	Modernizácia obecného rozhlasu	1.3	Obecný rozhlas v súčasnosti nespĺňa požiadavky na spoľahlivú prevádzku, je vysoko poruchový, v havarijnom stave. Potrebná je modernizácia pre skvalitnenie informačných služieb pre občanov.
9	Revitalizácia a modernizácia cintorínov	1.3	Rozšírenie plochy miestnych cintorínov za účelom zvýšenia ich kapacity, vybudovanie urnového hája, zlepšenie prístupu k hrobovým miestam, obnova oplotenia.
10	Podpora budovania inteligentnej obce	1.3	Modernizácia IKT technológií vo verejných budovách, podpora elektronizácie služieb samosprávy, rozvoj IT zručností obyvateľov z rodín v hmotnej a sociálnej núdzi a tých, ktorí nemajú prístup k počítačovej technológii a smart produktom – realizácia workshopov, vzdelávanie v oblasti používania počítača a iných multimediálnych a mediálnych technológií.

11	Centrum voľnočasových aktivít	1.4	V súčasnej dobe v obci nie je vytvorený vhodný priestor na využitie interiérových voľnočasových aktivít. Vytvorením centra voľnočasových aktivít vznikne príležitosť pre všetky vekové kategórie v rámci podpory interiérových komunitných aktivít s dôrazom na rozvíjanie osobnosti jednotlivca, ale aj skupiny.
12	Športovo-vedomostné akcie	1.4	Akcie organizované s podporou miestnych organizácií s využitím medzigeneračnej spolupráce.
13	Rozširovanie distribučnej siete vodovodu	1.5	Rozšírenie existujúcej vodovodnej siete pre zabezpečenie zásobovania obyvateľov zdravotne bezpečnou pitnou vodou.
14	Dobudovanie prívodného potrubia vodovodu	1.5	Dobudovanie prívodného potrubia zo skupinového vodovodu do vodojemu alebo posilnenie súčasného vodného zdroja pri sv. Anne
15	Revitalizácia námestia v Štefanskej hute	1.6	Aktuálny stav centra miestnej časti je historicky opotrebovaný, chýba základná infraštruktúra.
16	Modernizácia a rozšírenie kamerového systému	1.6	Z dlhoročných skúseností obce je potrebné zmodernizovať a rozšíriť kamerový systém z hľadiska potreby bezpečnosti občanov predovšetkým na tmavých a odľahlých miestach v obci.
17	Rozšírenie verejného osvetlenia	1.6	Rozšírenie verejného osvetlenia do okrajových a málo osvetlených lokalít obce.
18	Kultúrny dom Kluknava	1.7	Budova kultúrneho domu má v súčasnosti nevyhovujúci dispozičný prístup a je kapacitne nepostačujúci. Vybudovaním nového kultúrneho domu v obci sa vytvorí priestor na usporiadanie kultúrnych a iných podujatí miestneho a regionálneho charakteru.
19	Podpora a rozvoj podujatí v obci s regionálnym významom	1.7	Bežecké podujatie – napríklad Kluknavský minimaratón – bežecké preteky pre všetky vekové kategórie. Sparťanský beh cez administratívne prekážky – recesné športové zápolenie v behu, plazení a zdolávaní prekážok spojené s bezchybným vypíňaním administratívnych tlačív pre úradné povolenie pokračovať v pretekoch a vstúpiť do cieľa. Napríklad Ekofestival s poukazom na súčasné problémy životného prostredia spojený hudobnými hosťami a aktivitami pre deti. Folkloro-rockový festival – viacdnňový festival spojený so sprievodnými akciami.
20	Prírodný amfiteáter pod kaplnkou sv. Jána	1.7	Využitie sklonu svahu nad výraznou a verejne užívanou plochou na osadenie lavičiek a montovateľné pódium. Využitie na všetkých verejných podujatiach vrátane festivalu.
21	Obnova cesty ku kostolíku sv. Anny	1.7	3 km asfaltová lesná komunikácia k púťovému barokovému kostolu - doplnená o náučný chodník o histórii miesta, ktoré bývalo známe ako prameň zázračných vyličení a dosiaľ je významným pútnickým miestom.

22	Rekonštrukcia obecnej knižnice	1.7	Priestory ako aj materiálno-technické vybavenie obecnej knižnice je zastaralé, je potrebné doplniť knižničný fond, ako aj dovybaviť knižnicu modernými IKT technológiami (PC, internet, E-knihy, projektor a pod.) a vytvoriť tak priestor pre oddych, ale aj vzdelávanie, ktoré bude prístupné všetkým sociálnym skupinám a vekovým kategóriám.
23	Duchovná cesta	1.7	Osadenie zastavení krížovej cesty smerom ku kostolu Sv. Anny – vytvorenie tzv. cesty evanjelistov - medzi Kluknavou a miestnou časťou Št. Huta – osadenie drevených sôch s informačno-výkladným popisom.
24	Rozvoj služieb pre turistov v NKP „Dom služobníctva s hospodárstvom“ s expozíciou Múzea obuvi	2.1	Pokračovať v rekonštrukcii NKP "Dom služobníctva s hospodárstvom" s cieľom vytvorenia vhodnej doplnkovej služby v priestoroch Múzea obuvi v obci Kluknava, napr. formou informačnej kancelárie s predajom suvenírov a pod. Možnosť vytvorenia prezentačnej miestnosti, kde sa budú konať edukatívne akcie vo forme workshopov alebo príležitostných udalostí istého spoločenského významu
25	Cyklotrasa smerom na Margecany	2.1	Napojenie na existujúcu cyklotrasu - Kluknava, sv. Anna - Štefanská Huta – Margecany (vetva D - Hornádska vetva).
26	Obnova pamiatok a námestia v Štefanskej Hute	2.1	Budova amalgamácie ako aj administratívna budova bývalej Huty Štefan sú v nevyhovujúcom stave, nutná je rozsiahla rekonštrukcia, NKP Drevený krytý most je jedným z najnavštevovanejších atrakcií a miest v obci, je vyhľadávaný turistami, tvorí dôležitý aspekt pre prípadné napojenie na cyklotrasu (vetva D), preto je pre bezpečnosť peších ako aj (moto)cyklistov.
27	Rekonštrukcia reštaurácie Poľovník	2.1	V súčasne nevyužívanom podkroví vytvoriť v rámci modernizácie priestorov ubytovacích a spoločenských priestorov.
28	Rekonštrukcia obecnej budovy v Štefanskej Hute č. 599	2.1	Obnova budovy, ktorá je v nevyhovujúcom pôvodnom stave a jej následné využitie na skvalitnenie služieb pre občanov a návštevníkov Štefanskej Huty.
29	Výstavba tematických a interaktívnych náučných chodníkov	2.1	Na rôzne témy napr. Pocta vtáctvu, Pocta vode, Pocta podzemiu, Pocta včelám. V hodnou lokalitou je napr. na trase smerom k vyhliadkovej veži Green Point.
30	Inštalácia exteriérovej expozície Nemocnica koní v Štefanskej Hute	2.1	Múzeum pod holým nebom s inštalovanými plastikami koní a informačnými tabuľami. V Štefanskej Hute bola počas 1. svetovej vojny mimoriadne dôležitá nemocnica pre kone zranené na fronte. To pod dozorom arcikniežaťa monarchie – Friedricha Habsburga.
31	Ferrata a fotopoint Bradlo	2.1	Výrazný a doposiaľ turisticky neprístupný vyhliadkový bod v pohorí Čierna hora. Vybudovanie dvoch ciest – pre peších turistov a pre adrenalínových turistov a skalolezcov s certifikovanou ferratou.

32	Obecný sociálny podnik	2.2	Podpora zamestnania a poskytovania služieb v obci formou vybudovania obecného sociálneho podniku Kluknava (pomocné práce občanom, zriadenie sociálneho taxíka, malovýrobná činnosť - výroba miestnych produktov, remeselnícka činnosť a pod.).
33	Vybudovanie kanalizácie	3.1	Výstavba spoločnej kanalizačnej siete v spolupráci s okolitými obcami Richnava a Hrišovce a odvedenie odpadových vôd do ČOV v Krompachoch, resp. riešenie samostatnej ČOV pre Kluknavu a Štefanskú Hutu.
34	Zníženie energetickej náročnosti ZŠ Kluknava	3.3	Úspora energií a zníženie emisií skleníkových plynov prostredníctvom zateplenia budovy ZŠ, výmeny okien a obnovy systému vykurovania.
35	Rozšírenie využívania obnoviteľných zdrojov energie	3.3	Rozvoj využívania obnoviteľných zdrojov energie na verejných budovách, napr. inštalácia fotovoltaických panelov či solárnych kolektorov na obecných budovách.
36	Rekonštrukcia budovy obecného úradu	3.3	Modernizácia vnútorných a vonkajších priestorov, využitie ekologického spôsobu výroby a spotreby energií.
37	Obnova mŕtveho ramena Hornádu pod kaštieľom	3.3	Záchrana upadajúceho a ekologicky významného mŕtveho ramena Hornádu pod kaštieľom – jeho opätovné prepojenie na súčasné koryto, v blízkosti je možné postaviť pozorovateľne vtáctva.
38	Výsadba zelene	3.3	Tradícia vysadenia stromu pri narodení nového obyvateľa – príbeh človeka, príbeh stromu – podpora výsadby zelene ako aj vytvorenie sociálne blízkeho vzťahu obyvateľa k obci a podpora zlepšovania mikroklimy vo verejných priestoroch.
39	Ovocná záhrada pre materskú školu	3.3	Záhrada obecnej škôlky sa stane voňavým miestom pestrých chutí ovocných kríkov a stromov s príjemnou mikroklimou. Deti si zažijú starostlivosť o vysadenú zeleň aj odmenu v podobe ovocia.
40	Dažďová záhrada	3.3	Realizácia dažďových záhrad, zachytávanie zrážkových vôd zo striech verejných budov a ich následné využitie pre zavlažovanie verejnej zelene.
41	Edukačná záhrada	3.3	Vybudovanie edukačnej záhradky pre deti a verejnosť v tzv. komunitnej záhrade, dobudovanie vyvýšených záhonov na pestovanie bylín
42	Oprava malých lesných studničiek a zdrojov vody	3.3	Spolupráca s miestnym urbárom a Lesmi SR pri výsadbe nových stromčekov a obnove lesných studničiek – participácia a združovanie občanov- zlepšenie angažovanosti občanov v rámci ochrany a záchranu životného prostredia miestnej krajiny.
43	Rozšírenie parkovacích plôch	4.1	Dobudovanie parkovacích miest na kritických miestach v obci.

44	Miestne komunikácie	4.1	Rekonštrukcia miestnych komunikácií, zlepšenie dopravnej bezpečnosti na miestnych komunikáciách – osadenie spomaľovacích prahov na miestnych komunikáciách a dopravných zrkadiel, vytvorenie obytných zón so zníženou rýchlosťou.
45	Dopravné ihrisko	4.1	Výstavba dopravného ihriska v areáli TJ FC Kluknava.